

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštar hranilnic, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Reševanje v stiske zašlih bratovskih skladnic

Spričo splošnih svetovnih gospodarskih težkoč je zavladal tudi v naših rudniških podjetjih precejšen zastoj, zaradi česar se je poslabšal tudi položaj naših rudarskih delavcev in njihovih bratovskih skladnic. Bratovske skladnice imajo zaradi naraščajoče brezposelnosti vedno manjše dohodke, a vedno večje izdatke. To je napotilo odločilne činitele, da so sklicali širši posvetovalni sestanek, na katerega so bili pozvani zastopniki rudarskih organizacij iz vseh v. pošteve prihajajočih krajev, nadalje vse Delavske zbornice, osrednje tajništvo Delavskih zbornic, zastopniki bratovskih skladnic in zastopniki rudniških podjetij. Glavni namen sestanka je bila razprava o tem, kako bi se ohranilo ravnotežje imovine bratovskih skladnic, da bi se njihova sredstva zaradi zmanjšanih dohodkov in povečanih izdatkov ne izčrpala, s čimer bi bili prizadeji zlasti oni starejši rudarji, ki so v rudarskem poklicu ostareli in so sedaj navezani izključno na podpore, ki jih dobivajo od bratovskih skladnic. Ministrstvo za gozdove in rudnike je v to svrhu sestavilo nova pravila za bratovske skladnice, ki naj bi bila enaka za vso državo, in sicer na podstavi pooblastila finančnega zakona za leto 1932./33. Po načrtu novih pravil bi se znižale podpore za brezposelnost in starostne podpore za 30 odstotkov, za kolikor so v zadnjem času padle tudi delavske plače.

Podpore, ki so jih dajale bratovske skladnice brezposelnim, so bile namreč dosedaj čisto večje kakor pa zaslužek onih rudarjev, ki so ostali na delu. Obenem naj bi se povečal dohodek bratovskih skladnic. Dosedaj so plačevali rudarji za pokojninsko in bolniško zavarovanje 5 do 12 odstotkov dnevne plače, poslodajalci pa za invalidsko zavarovanje 1 do 1,5 odstotka. Ta odstotek se z novimi pravili nekoliko zviša in bo s tem zagotovljeno zavarovanje stotisočev rudarjev, ki bi sicer kar na lepem kljub dolgotrajnemu plačevanju prispevkov ostali brez podpor.

Posvetovanje, ki se je začelo 18. t. m. v prostorih beograjske Delavske zbornice, je otvoril v imenu odsotnega ministra za gozdove in rudnike, generalni ravnatelj oddelka za rudnike Nikola Belančič, ki je pojasnil namen posvetovanja, nato pa je govoril generalni tajnik centrale Delavskih zbornic dr. Živko Topalovič, ki je poudaril važnost bratovskih skladnic in zahteval, da se najprej rešijo štiri načelna vprašanja: zavarovanje že pridobljenih članskih pravic, ohranitev obstoječe višine podpor, jamstvo samouprave zavarovanja in jamstvo svobodnega izvrševanja funkcij rudarjev v bratovskih skladnicah brez bojazni, da bi bili zaradi tega preganjani od delodajalcev. Sestanek je stališče dr. Topaloviča osvojil ter se je o teh načelnih vprašanjih razvila širša razprava, v katero so med drugimi posegli tudi rudarski glavar iz Ljubljane g. inž. Stergar, generalni tajnik Kranjske industrijske družbe g. dr. Obersnel in zastopnik rudarskih organizacij g. Bratkovič. Gosp. dr.

Obersnel se je zlasti zavzemal za ohranitev značaja pravne osebe bratovskih skladnic, naglašuje potrebo, da se nova pravila ozirajo tudi na krajevne prilike.

Naslednjega dne se je posvetovanje nadaljevalo. Po poročilu g. dr. Živka Topaloviča, ki je orisal stališče rudarjev, se je razvila obširna razprava, v katero so posegli med drugimi odposlanec ljubljanske Delavske zbornice g. Filip Uratnik, zastopnik jeseniškega delavstva g. Jeram in zastopnik trboveljskih rudarjev g. Arh. Vsi so naglašali, da je rudarsko delavstvo odločno proti vsakemu zmanjšanju podpor. Že dosedaj je bila podpora, ki so jo dajale bratovske skladnice, zelo majhna. Izjavili so se tudi proti novim dokladam, ki naj bi povečale dohodke bratovskih skladnic. Primanjkljaj delavskega zavarovanja bi morala po njihovem mnenju kriti rudniška podjetja. Delavstvo zahteva popolno samoupravo rudarskega zavarovanja. Razen tega so odposlanci delavstva zahtevali jamstvo imunitete delavskih zastopnikov v upravi bratovskih skladnic v smislu določb zakona o zaščiti delavstva. V svrhu uravnoteženja onih bratovskih skladnic, ki so zaradi velike brezposelnosti zašle v težkoče, predlaga delavstvo ustanovitev osrednjega sklada, v katerega naj bi se stekali dohodki od uvozne carine za premog, določen odstotek čistih dobičkov rudniških podjetij in pet odstotkov od izkupička za domači premog.

Zastopniki delodajalcev so se izjavili proti zahtevam delavstva za znižanje podpor in proti povišanju prispevkov, ki naj bi ostali neizpremenjeni. Na seji, ki ji je predsedoval rudarski glavar iz Ljubljane g. inž. Stergar, se je razprava v tem smislu nadaljevala. Tako delodajalci kakor delojemalci so vztrajali na svojih stališčih. Strinjali so se le v tem, da morajo bratovske skladnice ohraniti svojo samoupravo.

Po tridnevem zasедanju je v petek popoldne končal posvetovalni sestanek svoje delo. Rudarski glavar g. inž. Stergar je dal novinarjem o izidu posvetovanja naselndnje pojasnilo:

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

Te dni se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani redni občni zbor te zveze. Od 325 zadrug, ki jih ima zveza zdaj, se je udeležilo zboru po svojih zastopnikih 188 zadrug. Iz te lepe udeležbe se zrcali živo zanimanje zadrug za poglobitev združnega dela.

Zbor je otvoril predsednik g. Pipan, ki je predlagal tudi udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravni brzojavki kmetijskemu ministru g. Demetroviću in ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. Puelju, ki so jih zborovalci sprejeli z odobravanjem. Nato je predsednik podal poročilo o splošnih gospodarskih razmerah. Zlasti je poudaril, da je prav združništvo poklicano, da zanese v sedanjih časih v gospodarstvo več požrtvovalnosti, poštenja in sloge. Pozival je javna oblastva, naj odločno delujejo na odstrani-

Sestanek je bil predvsem posvetovalnega značaja. Ministrstvo za gozdove in rudnike je hotelo pred končno rešitvijo vprašanja denarnega uravnovesenja bratovskih skladnic slišati mnenje zastopnikov rudarjev in rudniških podjetij. Izdelalo je v glavnih obrisih osnutek novih pravil, ki so bila temelj razprave na sestanku. Sprva se je nameravalo počakati na novi rudarski zakon, s katerim naj bi se rešilo obenem tudi vprašanje bratovskih skladnic. Ker pa se je med tem zaradi naraščajoče brezposelnosti položaj bratovskih skladnic poslabšal in je uravnoteženje nujno potrebno, se je ministrstvo za gozdove in rudnike odločilo, da reši to vprašanje, ne da bi čakalo na novi rudarski zakon.

Po tridnevni vsestranski razpravi je dobilo ministrstvo za gozdove in rudnike jasno sliko o stališču rudarjev in o stališču podjetnikov ter bo na tej podlagi sestavilo sedaj v najkrajšem času končni pravilnik o bratovskih skladnicah. Glavni uspeh posvetovanja je v tem, da se bodo ohranile pravice onih rudarjev, ki so zaradi omejitve obratov izgubili delo in s tem tudi samo po sebi prenehali biti člani bratovskih skladnic. Ti rudarji bodo še nadalje dobivali podpore, kakor da njihovo članstvo ni prenehalo.

Obširno se je razpravljalo tudi o osnovi za odmero dajatev za posamezne panoge zavarovanja, to je za bolezensko, invalidno in pokojninsko zavarovanje s posebnim ozirom na trenutno slabi denarni položaj bratovskih skladnic. Zastopniki rudarjev so se zavzemali za povišanje prispevkov ter odločno zavračali vsako znižanje podpor. Nasprotno so zastopniki podjetnikov zahtevali, naj se znižajo tudi podpore že glede na znižanje delavskih plač in zaradi padca cen življenjskih potrebščin. Delavski odposlanci so tudi vztrajali na svoji zahtevi po enakem zastopstvu v upravi bratovskih skladnic, tako da bi se tudi predsedniki vsako leto menjali in bi bil predsednik eno leto zastopnik rudarjev, drugo leto pa zastopnik podjetij.

Sestanek je v splošnem povoljno izvršil svojo nalogo in se lahko upravičeno pričakuje, da bo sedaj ministrstvo za gozdove in rudnike v najkrajšem času rešilo vprašanje bratovskih skladnic v obojestransko zadovoljstvo.

tev vnebovpijoče razlike med cenami, zadrugarjem pa priporočil, naj bolj zaupajo našemu gospodarstvu in zdravji valuti.

Ravnatelj g. Trček je podal izčrpno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo: Lani je pristopilo 21 zadrug, odpadlo jih je pa 7. Ob koncu leta je štela zveza 318 zadrug; od teh je 147 kreditnih, 28 živinorejskih in pašniških, 23 mlekarških, 23 elektrarniških, 18 nabavnih in prodajnih, 17 stavbnih, 16 kmetijskih strojnih, 10 obrtnih, 10 vodovodnih, 6 tiskovnih in založniških, 4 vinarske in sadjarske, 3 zavarovalne, 2 osrednji kmetijski in 11 raznih. Po podatkih za leto 1930. so imele zadruge 74.283 članov, 3356 milijonov dinarjev prometa, 646 milijonov dinarjev vlog, 577 milijonov dinarjev kreditov in 52 milijonov dinarjev rezervnih skladov in deležev. Obrešna

Mestna hranilnica ljubljanska

naznanja,

da izplačuje nove vloge vsak čas in
v vsakem znesku.

Ravnateljstvo.

mera je ostala neizpremenjena, čeprav je vladala velika stiska za gotovino. Kredite zadruga so trpele zaradi nezaupanja vlagateljev v denar in denarne zavode in velikega povpraševanja po posejilih, vendar so spričo solidnega delovanja celo nekoliko napredovale. Mlekarske zadruga so sprejele od članov okrog 1-9 milijona litrov mleka, ki so ga plačevale po 1 do 2 Din. Cene so nazadovale zaradi obilice blaga, odnosno padca porabe. Blagovne zadruga še vedno niso mogle dovolj uspešno organizirati vnovčevanja kmetijskih pridelkov, to pa največ zaradi tega, ker jim manjkajo trgovinsko dovolj usposobljeni zadrugniki in zadostna obrestna glavnica.

Zveza sama je tudi lani živahno in uspešno vršila svojo nalogo. Priredila je številna zadruga predavanja in izvršila mnogo posredovanj. Izdala je dva zadruga koledarja in poslala zadrugam 22 okrožnic. Zadrugam je sestavila 121 računskih zaključkov in izvršila 129 pregledov pri zadrugah. «Zadruga vestnik» je izdajala redno vsak mesec.

Največ dela pa je posvetila ohranitvi organizacije in odstranjanju težav, ki jih povzročata gospodarska kriza.

Denarno poslovanje zveze je trpelo zaradi gospodarskega zastoja. Denarni promet je znašal le 294 milijonov dinarjev, vloge zadrug pa so se za okrog sto tisoč dinarjev dvignile in dosegle 28-8 milijona dinarjev. Zadruga posojajo skoro ves denar članom, zato so imele pri zvezi samo manjše blagajniške odviške. Reserve in deleži so se dvignili na 805.000 dinarjev, prebitok pa je znašal samo 53.626 dinarjev, kar priča, da vlada pravi zvezi pravi zadruga duh.

Nato so bili izvoljeni na izpraznjena mesta za predsednika Pipan Ivan, posestnik iz St. Vida nad Ljubljano, za odbornika Anton Kašman, posestnik in trgovec iz Škofje Loke, in Ivan Samec, kmetijski načelnik v pokoju iz Ljubljane, v nadzorstvo pa poleg dosedanjih članov tudi Matija Goričar, posestnik in banovinski svetnik iz Mozirja.

Iz gibanja JRKD

ZBOR POSLANCA PREKORŠKA V GABRJU.

Celje, maja.

V soboto zvečer se je vršil v polnem salonu Permozerjeve gostilne v Gabrju pri Celju sestanek članov in somišljenikov JRKD iz celjske okolice. Prisotna sta bila med drugimi tudi celjski narodni poslanec g. Ivan Prekoršek in predsednik sreske organizacije JRKD, g. dr. Kalan. Sestanek je otvoril g. inž. Ivo Krulc, ki je po pozdravu naprosil poslanca g. Prekorška, naj bi pojasnil članstvu današnji položaj v državi in razne druge zadeve. G. poslanec se je prošnji drage volje odzval in v temeljitem govoru obrazložil državni proračun, razne nove zakone, predvsem za-

kone o odpravi kuluka, odpravi žitnega momopola, o izpremembi trošarine na vino in žganje in o zaščiti kmeta. Opisal je tudi splošni gospodarski položaj pri nas in v svetu, ki bo našel rešitev le v mednarodnem zblizanju, obenem pa je z ostrimi besedami obsodil širjenje raznih neresničnih vesti po gotovih ljudeh, ki bi radi na ta način škodovali državnemu ugledu. Udeleženci sestanka so izrazili svojemu poslancu za njegova lepa in odkrita izvajanja soglasno zahvalo.

* * *

BELA KRAJINA V VRSTAH JRKD.

Črnomelj, maja.

Korenine novo ustanovljene politične stranke JRKD so se razrasle tudi v Beli Krajini že skoro

v sleherni vasico. Od kmeta ob Kolpi do planinskega kmetovalca s kočevskim naglasom, vse je spoznalo nujno potrebo ustanovitve enotne državne stranke. Skoro v vseh vaseh Bele Krajine obstoje že krajevne organizacije JRKD, ki predstavljajo mogočen kader politično zrelih mož.

Zastopniki teh organizacij so se zbrali v nedeljo dopoldne v Črnomlju, da se strnejo v sresko organizacijo JRKD. Ob prisotnosti narodnega poslanca g. Daka Makarja, ravnatelja g. Juga iz Ljubljane kot zastopnika banovinskega odbora JRKD in mnogoštevilnega članstva je otvoril predsednik krajevne organizacije, župan g. Müller, sresko skupščino, nato pa je poslanec g. Makar opisal današnje politično stanje v državi, obrazložil pomen nove stranke s posebnim ozirom na prilike v Beli Krajini in ostro grajal razdiralno delo gotovih ljudi, ki begajo pošteno ljudstvo z izmišljotinami. Izvajanja g. poslanca so bila sprejeta z živahnim odobravanjem.

Po kratkem posvetovanju je bil izvoljen naslednji sreski odbor: predsednik črnomaljski župan Drago Müller, podpredsednika Josip Fabjan in Stevo Vrlinič, blagajnik Josip Peršak starejši, tajnik Josip Vardjan; odborniki: Špiro Vrankovič, Janko Strugar, Josip Držaj, Peter Matkovič, Peter Požek, Martin Schweiger, Pavel Majerle, Pavel Pešelj, Stanko Novak, Jure Šute, Mate Petek, Rudolf Lah, dr. Rasto Tusulin in Peter Mavrin; nadzorni odbor: inž. Leon Janežič, Anton Sever in Alojzij Stonič; namestniki: Alojzij Fabjan, Frane Majerle in Janko Zimmermann; odpaslanec za banovinsko skupščino: Špiro Vrankovič, Miha Kobe, Alojzij Kolbezen in dr. Rasto Tusulin.

Nato je ravnatelj g. Jug temeljito pojasnil vsa socialna in gospodarska vprašanja, ki so na dnevnem redu vseh držav ter zavračal izmišljene trditve gotovih ljudi, ki izrabljajo današnje vsesplošno slabo gospodarsko stanje v zlobne namene in izkušajo ustvariti splošno nerazpoloženje naroda, ki si želi miru.

Ob zaključku je bila soglasno sprejeta resolucija, ki zahteva ukinjenje zemljiške prometne komisije, ki je še izza avstrijske dobe v veljavi za Slovenijo in je dandanes brezpredmetna ter povzroča ljudem le nepotrebna pota in nepotrebne stroške. Splošno se je tudi izražala želja, naj bi vlak, ki odhaja po novem voznem redu iz Ljubljane ob 13:50, vozil do Metlike in ne samo do Novega mesta, večerni vlak iz Karlovca pa do Črnomlja in ne samo do Metlike.

Soteščan:

Trnjeva pot ljubezni

Povest iz starih časov.

Pred grajskimi hlevi se je zopet sključil in naslonil na berglo. Obkolila ga je tolpa psov, ki so pridrli od vseh strani z glasnim lajanjem. Nerodno je zamahnil s palico, kar je živali še bolj razdražilo. Razkrojil jih je šele grajski hlapec, ko je pričel udrihati z bičem.

Nato je nadrl siromaka: «Kaj iščeš tukaj, stara pokveka?»

«Stémnilo se je, pa nimam prenočišča», je odvrnil prosjak s trpečim glasom. «Bog vam bo povrnil, ako me vzamete pod streho.»

«V ječi je za lenuhe dovolj prostora. Naj li pokličem beriča?»

«Usmilite se poštenega siromaka», je prosil s povzdignjenimi rokami. «Ali naj spim pod milim nebom?»

«Poberi se od tukaj!» je zarjul in nameril z bičem.

«Pusti ga!» se je zavzel za prosjaka starejši hlapec. Z njim so se strinjali vsi ostali posli ter se zgražali nad sirovim početjem. Neizkušeni mladič bi jo bil kmalu pošteno izkupil. Moral se je podvizati, da je odnesel zdravo kožo.

Hlapec je prijel siromaka za roko in ga povedel v hlev, kjer je bilo v zadnjem kotu nekaj sone in slame. Tukaj mu je pripravil borno leži-

šče. Priskrbel mu je tudi večerjo, katere se ubožec ni dotaknil. Preveč je bil utrujen.

Predaj se je zleknil na slamo, se mu je ginjen zahvalil. Zadnja beseda mu je utihnila v rahlem smrčanju. Ubožec je sladko zadremal.

Rog grajskega čuvarja je zatrobil uro počitka. Luči v graščini so ugasnile druga za drugo. Vratar je zaklenil vrata.

Tudi na dvorišču pred hlevi je potihnilo šumenje. Tlačani so odhajali domov, domači hlapci pa so se umaknili v hlev k živini. Posedli so okrog po jaslih in govorili o tem in onem.

Zaradi tujca, ki je ležal v kotu na slami, sta se hlapca pošteno zbesedila. Mlajši je menil, da so taki ljudje nevarni postopači, katere je treba neusmiljeno preganjati. Starejši pa ga je zagovarjal: «Vsak pohabljenec je velik revež; celo zdravim ragajajo nadloge in težave. Kaj naj šele rečejo oni, ki hodijo ob palici po klancih življenja...»

«Bolje jim je kot nam», mu je ovrgel hlapec, ki ni poznal sočutja do siromakov. «Poleti poleg po sencah in krađejo Bogu čas, ljudem pa milodare. Živijo popolnoma brez skrbi kakor ptički, ki ne sejejo in ne žanjejo. Ni jim treba delati tlake niti dajati desetine.»

Izkušeni tovariš mu je dokazal zmoto in ga pognal na seno. Zapodil je tudi mlečnogobega pastirja in razposajenega kravarja. Navihanci so se zbrali na dvorišču, odkoder so odšli v bližnjo vas na vasovanje. Peti so začeli šele omkraj gozda, ker se petje ni smelo slišati v graščino,

Starejši hlapci so ostali doma pri živini. Spati se jim ni ljubilo. Glasno so se pogovarjali, zakaj neznanec je smrčal, da je kar hreščalo. Ležal je mirno na eni strani, ves čas se ni preobrnil.

Med živahnim pogovorom so zaškripala hlevna vrata.

«Kdo je?» se je oglašil hlapec, ki je imel v hlevu prvo besedo.

«Blaže.» Prišlec je povedal svoje ime in zaprl za seboj vrata.

«Truden sem, kakor bi bil prišel s tlake», je potožil in sedel med tovariše. «Za nameček me ščiplje v kolenih...»

«Le bolj tiho!» ga je opozoril hlapec. «Tamle na slami prenočuje tujec...»

«Pa spi kakor klada», je omenil volar. «Razen tega je gluha, da moraš zatuliti na ušesa.»

Blaže, grajski voznik, se ni preveč zanimal za berača. Pohabljenec z berglo mu ni nevaren, posebno še, ako dobro ne sliši. Tudi ako ujame kako besedo, mu ne more škodovati.

Sezul si je čevlje in iztrkal slamo. Tožil je, da ga pečejo noge.

«Pa nisi zopet koga vozil?» ga je vprašal Anže, tako je bilo ime volarju.

«Tisto pa ne», je zanikal. «Vsako noč pa ne gremo tako daleč...»

«Viteza že zopet ni doma», je šepnil konjar Marko.

«Kod neki hodi?» je prislubnil Anže.

«Koder hoče», je odvrnil Blaže. «Ako mam pomigne, moramo za njim ob vsakem vremenu...»

**SKUPŠČINA SRESKE ORGANIZACIJE JRKD
ZA METLIŠKI SREZ.**

Metlika, maja.

V mestni hiši v Metliki se je vršila predzadnja nedeljo pod predsedstvom g. Julija Kopiniča skupščina sreske organizacije nove stranke, katere so se udeležili tudi narodna poslanca gg. Makar in dr. Rape in banovinski svetovalec g. Bajuk. Tajnik banovinske organizacije g. dr. Zajec je podal kratko poročilo o notranjepolitičnem položaju in predvsem opozarjal v zvezi s tem na lažnive vesti, ki jih širijo nasprotniki sedanjega stanja v državi. Za kake izpremembe v državni upravi ni nobenega povoda in bo sedanje narodno predstavništvo delovalo svojo določeno dobro po zakonu. Naposled je pozval vse prisotne, naj se strnejo v krepko organizacijo, kjer bodo dobivali tudi vsa potrebna pojasnila.

Iz tajniškega poročila, katero je podal g. Lojze Franc, je videti, da imajo krajevne organizacije do sedaj 829 članov, število pa bo v kratkem naraslo na 2000.

Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Julij Kopinič (Metlika), podpredsednik Janez Pečarič (Čurile), II. podpredsednik Ivan Malešič ml., tajnik Franc Lojze, blagajnik Geopold Grabrijan, odborniki: Slavko Pretnar (Metlika), Franc Graf in Andrej Pance (Gradac), Ivan Petrič in Martin Plut (Lokvica), Janez Žugelj (Podzemelj), Ivan Guštin (Drašiči), Franc Košir (Suhor), Djuro Dučić (Radatovići), Alojzij Janžekovič (Radovica), Ivan Konda (Črešnjevce), revizorji: Anton Rajmer, Polde Knapfl in Leopold Weiss mlajši (Metlika); delegati za banovinsko skupščino Franc Graf, Franc Pezdirc in Leopold Grabrijan; delegata za glavni odbor v Beogradu Ivan Malešič in Franc Lojze.

* * *

USPEL SHOD POSLANCA KREJČIJA.

Poljčane, maja.

V Baumanovem hotelu v Peklu se je vršil v nedeljo dopoldne pod predsedstvom poljčanskega župana g. Prešerna ob lepi udeležbi občinstva javen shod, na katerem je narodni poslanec gospod Krejči v daljšem govoru pojasnil gospodarski položaj v naši državi in razložil, kaj vse je že storila narodna skupščina za izboljšanje položaja kmetijskega stamu in kaj še namerava storiti. Odločno je tudi zavrnil razne vesti, s katerimi hočejo nasprotniki sedanjega stanja škodovati ugledu naše države v inozemstvu, ter opozoril, da ni

**PRAVILNO
UMIVANJE-
življensko vprašanje
Vaših las!**

Življenje in rast las zavisi od pravilne nege. Nežni Elida Shampoo, kateri ne vsebuje sode, čisti temeljito in se da popolnoma izprati iz las. Tako ohrani Elida Shampoo za vedno čudoviti sijaj in lepoto las.

UMIVAJTE GLAVO VSAK TEDEN!
ELIDA SHAMPOO

prav nikakega povoda za to, da bi si črno slikali svojo bodočnost. Kriza, ki je objela ves svet, je po drugih državah še mnogo hujša kakor pri nas in bomo mi tudi laže prebredli vse težkoče. Zborovalci so ves čas pazljivo poslušali izvajanja gospoda poslanca in mu pritrjevali.

Nato je podal g. dr. Pučnik iz Slovenske Bistrice kratko poročilo o političnem položaju, ki zahteva v sedanjih hudih časih resnega dela vseh domovino ljubečih državljanov. V to svrhu je bila ustanovljena tudi pri nas krajevna organizacija nove vsedržavne stranke, ki bo združila može in mladeniče vseh stanov, katerim je pri sreju blagor naše države.

* * *

LEP ZBOR SOMIŠLJENIKOV V SREDIŠČU.

Središče ob Dravi, maja.

Na binškošni ponedeljek se je vršil v Središču velik javen shod, ki ga je sklicala krajevna or-

ganizacija JRKD za Središče in okolico. Na shodu, ki je bil lepa manifestacija za našo novo stranko, sta govorila razen slovenskih poslancev gg. Benka, Petovarja, Zemljiča, dr. Pivka in dr. Rapeta tudi srbski poslanec (za srez jablanički) g. Miloš Dragović in hrvatski poslanec (za preloški srez) g. Dragutin Perko. Shodu je predsedoval in ga volil g. Franjo Robič, predsednik krajevne organizacije.

Udeležba je bila izredno lepa. Nad 400 pristavev stranke iz Središča in okolice je sledilo stvarnim izvajanjem govornikov z največjim zanimanjem. Zlasti predstavnik bratov Srbov, gospod Dragović, in predstavnik bratov Hrvatov, g. Dragutin Perko, sta bila prisrčno sprejeta. Na shodu je bila sprejeta naslednja resolucija: Zborovalci, zbrani na javnem zboru JRKD 16. maja v Središču ob Dravi, izjavljamo, da stojimo nemajno na stališču državnega in narodnega edir-

«Tako je!» je potrdil Marko. «Vol se ne sme upirati gospodarju, kadar ga napreže...»

«Nikar preveč glasno!» jih je zopet opomnil hlapec. Ni še pozabil udarcev, katere mu je našel berič na oskrbnikovo povelje.

Utihnili so in poslušali, kdaj se bo berač preobrnil. Ker pa slama ni zašumela, je pošepnil Marko skrivnostno: «Viteza že dva dni nisem videl...»

«Ima pač svoja opravila.» Blažetu ni ugajalo, ker so se posli vtikali v zadeve njegovoga gospodarja.

«Nekaj si bo zopet izmislil», je vedel Marko.

Anže se je rad bahal in postavljaj, zato je veljal na Aržišču za prvega hlapca. «To je tako», je rekel vselej, preden je kaj bolj važnega izustil. «Milena se mi smili... Ni prav, kar se je zgodilo...»

«Seveda ni», je potrdil Blaže. «Pa ne moreš pomagati!»

«Revež nima pravice govoriti», je omenil hlapec. «Še vzdihniti ne sme, kadar ga namlatijo beriči.»

«Uboga Milena!» je ponovil Anže. «Koliko je prestala!»

«Kam sta jo pa odvedla?» je poizvedoval radovedni Marko.

«To je skrivnost.» Blaže mu ni mogel ustreči.

«Pa vendar... Takole med nami rečeno in prst na usta...»

«Vseeno. Prisegel sem in vem, kaj me čaka, ako bi izbleknil...»

Marko je odnehal. Prisega mu je bila sveta, ni se ga upal več nadlegovati.

Anže pa je začel modrovati: «To je tako: človek ne sme samo govoriti, marveč mora tudi molčati. Kdo je molčal, ne vprašujejo, pač pa, kdo je govoril. Kdor molči, najbolje odgovori. Kar vesta dva, ve pol sveta. Blaže ni tak kakor tisti, ki je zaupal peči, kaj se mu je pripetilo. Peč je seveda molčala, vedeli pa so drugi, ki so poslušali.»

Tako je govoril Anže vpricho tovarišev, toda sam v sebi je mislil drugače. Zanašal se je, da mu bo Blaže vse razložil, kadar ne bo nihče slišal. Saj mu je zaupal že mnogo, več, kakor je mogel pričakovati. Seveda mu je moral obljubiti, da bo ohranil zase. Sele potem mu je odkril zanimive prizore iz one noči, ko je vozil višavsko Mileno v skrivališče gorskega samostana.

Radovednemu Marku se je bilo hudo premagovati. Zmajeval je z glavo in začel po kratkem molku: «Samo to bi še rad vedel, kaj se je Milena pregrešila. Brez povoda bi je vitez ne bil odvedel...»

Toliko mu je bil Anže pripravljen razodeti. «To je tako», mu je razlagal. «Vitez se je maščeval nad Adolfom in rad Mileno...»

«Radoveden sem, kaj je zanetilo sovraštvo.»

«Menda ljubezen...» Anže je vprašujoče pogledal Blažeta, ali se je prav izrazil.

Blaže je popravljal: «Vitez in Milena sta se nekaj časa dobro razumela. Kmalu pa je prišlo do razdora. In to je bilo Adolfovo maslo...»

«Med Aržiščem in Zlatogorjem menda še ni bilo nikoli pravega prijateljstva. Adolf in Oton sta se vedno črtila...»

«Oba bi rada sedela pri isti mizi...» je omenil hlapec, ki radi boječnosti ni mnogo govoril. «Pa je prišla zavist in stopila na sredo...»

«Zdaj bo šele grmelo!» je skrbelo miroljubnega konjarja. «Še udarili se bodo z orožjem...»

«Kaj praviš, Blaže?» ga je Anže zaupno pogledal.

«Hm.» Voznik je zmignil z rameni. «Mileno bodo iskali...»

«Pa jo bodo tudi našli», je vedel strahopetnik. «Milena se bo še vrnila. Dobro si zapomni!»

«Ni mogoče!» je zanikal Blaže. «Še mislil je bo nihče tako daleč...»

«Ali ste se dolgo vozili?» je bil Marko zopet radoveden.

«Dokler nismo tja prišli», mu je odgovoril.

Marko se je ponovno obrisal pod nosom. Vendar se ni dal ugnati. «No, koliko si pa zaslužil?» se je hotel pošaliti.

«Pot v krtovo deželo, ako napasem tvojo radovednost...»

«Oho, tako malo mi zaupaš!» ga je ozlovoljilo. «Nič, ker preveč sitnariš!»

Anže ju je pričel miriti. Grajal je konjarjevo nadlegovanje in hvalil voznikovo previdnost. Oba je postrašil z vitezom, ki ne pozna usmiljenja.

«Ali tujec še spi?» je zaskrbelo Blažeta.

«Spi», je potrdil plašljivec. «Ves čas se ni premaknil.»

stva in izvajanja državne jugoslovenske politike. Smatramo, da so gospodarska in socialna vprašanja najvažnejša vprašanja sedanosti, vprašanja ki najbolj zadevajo široke sloje naroda, v prvi vrsti kmeta in z njim tudi obrtnika in delavea, duševnega in ročnega. Poročila naših narodnih poslancev sprejemamo z odobravanjem na znanje in odobravanjem dosedanje delovanje naših narodnih predstavnikov v tej smeri, izrazujoč jim polno zaupanje in pričakujoč od njih, da posvetijo tudi v bodoče največjo pažirjo tem vprašanjem. Pozivljemo vse prijatelje državnega in narodnega edinstva in ustvarjajoče gospodarske politike, naj stopijo v naše vrste in sodelujejo pri velikem delu narodnega preporoda in jačanja bratske sloge.

* * *

ŽIVAHNO GIBANJE V ŠMARSKEM SREZU.

Šmarje pri Jelšah, maja.

V nedeljo 22. t. m. zjutraj po maši je narodni poslanec šmarskega sreza g. Vekoslav Spindler zboroval na prostem pod vaško lipo na Sladki gori. Z zanimanjem so zborovalci, ki jih je bilo več sto, poslušali izvajanja poslanca ter ob koncu stavili razna vprašanja in izročali razne želje. Soglasna sodba je bila, da tako lepega in mirnega shoda na Sladki gori že dolgo ne pomnijo. Po shodu so se v ožjem krogu položili temelji za krajevno organizacijo JRKD. Popoldne ob 2. je bilo zborovanje v Lembergu pri Lorenčaku. Dasi so Lemberžani, ki spadajo pod župnijo na Sladki gori, po večini že zjutraj bili na shodu na Sladki gori, se je vendar tudi tu zbralo več volilcev. Po poročilu g. narodnega poslanca je bila izvršena ustanovitev krajevne organizacije JRKD pod predsedstvom župana g. Mernika. Isto popoldne ob 4. je bila pri Smehu v Mestinju sejačasne sreske organizacije JRKD, ki je sprejela nekaj važnih sklepov.

V sredo 25. t. m. zvečer je bil v Rogatcu ustanovni zbor krajevne organizacije JRKD; v četrtek 26. t. m. zjutraj ob 7. bo shod pri Svetem Križu, nato pri S. v. E. m. i. Na vseh shodih bo poročal narodni poslanec g. Spindler.

V nedeljo 29. t. m. bo sreska skupščina JRKD za šmarski srez ob pol 10. pri Habjanu. Poročali bodo senator g. dr. Ploj, narodni poslanec g. Spindler, član banovinskega sveta g. Gajšek, predsedništvočasnega sreskega odbora in drugi. Izvršila se bo ustanovitev končne sreske organizacije. V srezu bo do tega dne od

32 zamišljenih krajevnih organizacij JRKD ustanovljenih 25.

Popoldne 29. t. m. se bo vršil shod v Sedlarjevem, na katerem bo narodni poslanec g. Spindler poročal zlasti o vprašanju Sotle.

Politični pregled

Po tritedenskih posvetovanjih je naposled sestavil novo avstrijsko vlado dr. Dollfuss.

V novi vladi so zastopani krščanski socialci, Landbund in Heimatblock. Trdna pa ta vlada ni, saj ima samo en glas večine. Socialisti napovedujejo novi vladi najostrejši boj.

Nevarno so se poostrele razmere v Grčiji, kjer je

ministrski predsednik Venizelos podal ostavko vlade.

V industrijskih krajih so nastale stavke, ki so imele prav revolucionarni značaj. Opasno je bilo zlasti stavkovno gibanje državnih nameščencev, vendar poročajo zadnje vesti, da stavkovno gibanje ponehava. Stavkujoči železničarji so se vrnili zopet na delo. Kako se bo spričo teh težav rešila vladna kriza, še ni jasno, zlasti ker se v reševanje vmešavajo tudi grški generali.

Na Japonskem so po atentatu na ministrskega predsednika razmere zelo napete.

Japonski vojaški krogi odločno zahtevajo sestavo nove nacionalne vlade

in odklanjajo sedanjo vladavino. Posvetovanja med voditelji strank in vojaškimi krogi še niso dovedla do uspehov.

GOSPODARSTVO

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 ameriški dolar za blizu 56 Din;
v devizah:
100 nemških mark za 1333-42 do 1344-22 Din;
100 italijanskih lir za 288-10 do 299-80 Din;
1 ameriški dolar za 56-01 do 56-52 Din;
100 francoskih frankov za 221-88 do 223 Din;
100 češkoslovaških kron za 166-56 do 167-42 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 178 Din, investicijsko posojilo pa po 49 do 53 Din.

Sejmi

30. maja: Nova cerkev, Dobrovnik, Litija, Tinsko.
31. maja: Gornji Boštanj, Kostanjevica, Mirna peč,
1. junija: Stara cerkev, St. Ilj pod Turjakom.
2. junija: Motnik, Loka pri Laškem, Dole pri Litiji.
4. junija: Slovenska Bistrica, Križevci v Prekmurju.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na živinskem sejmu v Ljubljani 18. t. m. so se trgovali za kilogram žive teže: voli I. vrste po 5 do 5-50 Din, II. vrste po 4 do 4-50 Din, III. vrste po 3 do 4 Din, krave, debele, po 4 do 4-50 Din, teleta po 6 do 7 Din.

Kratke vesti

— Posvetovanje o hmeljarstvu v Beogradu. V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se je vršilo važno posvetovanje o pospeševanju izvoza našega hmelja. Sestanka sta se med drugimi udeležila tudi narodna poslanca g. Ivan Prekoršek kot zastopnik savinjskega hmeljarskega območja in g. inž. Pahernik kot zastopnik podravskega hmeljarskega področja. Sestanek je razpravljal zlasti o izvozu našega hmelja v Belgijo in Francijo in o določitvi kontingenta. Oba poslanca dravske banovine sta izrazila nujno željo, naj bi naši poslaništvi v Parizu in Bruslju v tej zadevi posredovali pri francoski, odnosno belgijski vladi. Kakor je znano, sta Češkoslovaška in Nemčija dosegli zelo velika kontingenta za izvoz svojega hmelja, zaradi česar je upravičena bojazen, do bo vse to šlo na škodo naših hmeljarjev. Glede prostovoljnega oznamenjanja hmelja je bilo na sestanku ugotovljeno, da pripada v dravski banovini prvenstvena in izključna pravica oznamenjanja Hmeljarskemu društvu v Zalcu, odnosno Hmeljarskemu društvu v Marenbergu. V pokrajinah, kjer ni posebnih hmeljarskih organizacij, ki bi lahko vršile to nalogo, naj vrše oznamenjanje posebne banovinske komisije. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je pri tej priliki opozoril tudi na to, da je v dravski banovini zlasti za savinjsko hmeljarsko območje v veljavi še vedno stari avstrijski zakon o izvoru.

— XII. velesejem v Ljubljani bo od 4. do 13. junija. Z velesejsko legitimacijo je dovoljen 50odstotni popust na železnici. Naj nihče ne zamudi ogledati si te velike, krasne prireditve. Nad 700 domačih in inozemskih tovarn razstavi naj-

«Poklič ga!» Blaže se je hotel prepričati. Hlapce ga je klical, a berač se ni oglasil. «Hvala Bogu!» se je vzradostil. «Zdaj pa o tem kar tiho! O Mileni nič več nobene besede!»

Pričeli so se meniti o Marlugi, kako je podiral kapelo. Čim je odstranil iz znamenja svetnika, se je zatek takoj kesati. Rad bi bil popustil delo, a se je bal beričev. Moral je opraviti, kakor je bilo dogovorjeno. Zato se je prikupil vragu, ki ga obiskuje med polnočno uro. Ves se je že posušil, tako ga skrbi in bega.

Tedaj se je prebudil berač; obrnil se je na ležišču in glasno zastokal.

«Si li bolan?» ga je vprašal Anže.

Prosjak mu ni odgovoril. Molčal je nalašč — tako ne bo nihče mislil, da je poslušal.

«Ako si bolan, ti lahko skuhamo kamelice», mu je prigovarjal Marko. «Zadaj za hlevom pa raseta pelin in meliza...»

«Kje pa sem?» se je berač naposled zaspano oglasil.

«V hlevu na Aržišču», mu je povedal Anže. «Pridi sem, da se bomo kaj pomenili!»

«Ali ni še dan?» je zasehal. «Zdelo se mi je, da sem slišal petelina.»

«Saj se je šele znočilo», mu je odvrnil Marko. «Menda bi rad že odrinil...»

«Zares, imenitno sem počival.» Berač je vstal in počasi zapustil ležišče. Zaropotali sta palica in bergla, pa je sedel ob jaslih med njimi na otepu slame.

«Kje domuješ?» so ga vprašali.

«Danes tukaj, jutri tam — če mi vseh ni, grem drugam», se je pošalil. «Dobro pa se počutim, kamor pridem.»

«Kaj ti je pokvarilo noge?» je zanimalo Marka.

«Eh, na starost pride vsa nemarnost...» Videlo se je, da berač ni rad govoril o tem.

«Ali si bil v vojni?» Tudi Anže je moral kaj vprašati.

«Nisem bil», je kratko odgovoril.

«Pohabljen od rojstva», si je mislil Anže.

«Kaj pa je novega po svetu?» je Blaže segel v besedo.

«Novice me bore malo zanimajo. Kdor ne proizveduje, mu tudi ne pripovedujejo...»

«Se li kaj čuje o uporu?» je skrbelo bojzljivo.

«Kdo mi bo kaj takega zaupal...»

«Ali znaš čarati?» Marko ni bil le radoveden, ampak tudi praznoveren.

«Ne znam, pa tudi nočem. Slabega ne maram nikomur storiti...»

«Povej nam kaj o čarovnicah in strahovih.»

«Nisem pri taki volji...»

«To je tako», je mrmral Anže samemu sebi. «Drugi berači vedo toliko povedati, temu mrtvilo pa se komaj ljubi govoriti...»

«Kaj pa vedeževanje?» se je spomnil Blaže. «Nekaterim ljudem je prirojeno, da uganejo bodočnost...»

«To pa, to!» je priznal berač na vsa usta. «V tem me ni še nihče prekosil.»

«V čem? Kako pa?» so hiteli vpraševati.

«Prihodnje reči vidim kakor v zrcalu...»

«Ali tudi ponoči?»

«Vseeno. Zamislil se, pa vidim, kar je komu namenila usoda...»

«Pa vedno uganeš? Ali se nisi še nikdar premotil?»

«Nikoli. Dozdaj sem še vselej pogodil...»

«Bi nam li hotel prerokovati?»

«Kdor želi, mu rad ustrezem. Vendar pa rikogar ne silim...»

«Koliko boš pa zahteval?»

«Ničesar drugega kakor nekoliko hvaležnosti.»

«Jako poceni!» Hlapce je prešinjalo sladko zadovoljstvo. Očarani so posedli okrog berača in čakali nestrpnost, kdaj jim bo začel odkrivati bodočnost. Skoro so se zbesedili, kje se bo začelo.

«Začnimo od kraja!» Prosjak je pozval Marka, naj mu poda desnico. Pretipal mu je dlan in rekel: «Ti boš dolgo živel in dobro ti bo na zemlji. Oženil se boš, kadar dopolniš trideseto leto. Žena ti bo zvesta družica. Dobil boš sina in hčerko, ki ti bosta stregla na stara leta. Umrl boš v pozni starosti tri dni pred novim letom...»

«Kaj pa otroka?» Marko je hotel izrpati beračevo bistroumnost. «Ali bosta preskrbljena?»

«O osebah, katerih še ni, ne morem govoriti.»

«Kako pa veš, da mi bo žena vdana in zvesta?»

«Zato, ker je že rojena...»

(Dalje prihodnjč.)

različnejše blago. Zlasti opozarjamo na oddelke za tkanine, usnje, papir, pohištvo, stroje, kovine, kmetijske stroje, moderno zdravstvo, perutnino in kunce, na oficijelno razstavo poljske republike, razstavo «Priatelj narave v stanovanju» in tujskoprometno razstavo. Legitimacije se dobivajo pri «Putniku», denarnih zavodih, trgovskih organizacijah, večjih železniških postajnih blagajnah dravske banovine in naravnost od velesejmskega urada.

— **Uvoz svežega sadja v Francijo.** Izvozniki svežega sadja v Francijo se opozarjajo, da so z odredbo francoske vlade ukinjene prevozne olajšave za uvoz in da se bo v bodoče smelo sveže sadje uvažati samo tedaj, kadar bodo pošiljke opremljene z izkazilom o zdravstvenem stanju sadja, ki ga mora uradno izdati rastlinske bolezni raziskavajoče oblastvo tiste države, iz katere se sadje izvažata v Francijo.

— **Prepovedan uvoz železniških pragov na Madžarsko.** Zavod za pospeševanje zunanje trgovine razglasa: Uvoz železniških pragov na Madžarsko ni vezan samo na posebno uvozno dovoljenje, nego je v zadnjem času sploh prepovedan. Prepoved je izdala madžarska vlada zato, ker razpolaga Madžarska z veliko zalogo železniških pragov in je potreba po njih za dalje časa pokrita.

— **Gospodarski stroji in orodje** bodo razstavljeni v posebni skupini na letošnjem XII. ljubljanskem velesejmu. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamo-reznice, pluge za okopavanje in osipavanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja.

— **Koliko zemlje posejajo v naši državi z žitom.** Kmetijsko ministrstvo je pravkar objavilo podatke o površinah, posejanih lani v jeseni z glavnimi ozimnimi žitaricami. Ti podatki, ki so jih sestavili kmetijski oddelki posameznih banskih uprav, kažejo, da se je površina ozimnih posevkov žitaric le neznatno zmanjšala. Če to začasno cenitev ozimnih posevkov primerjamo s končnimi cenitvami za zadnja leta, dobimo naslednjo zanimivo sliko (v hektarih):

	pšenica	ječmen	rž
jeseni 1928 . . .	1.863.003	221.018	172.073
jeseni 1929 . . .	2.067.587	244.185	198.486
jeseni 1930 . . .	2.134.757	254.486	211.211
jeseni 1931 . . .	2.111.497	246.286	205.911

Ivan Albrecht:

Mora

«Tukaj smo, Nace,» se zahihita sestra.
«Aha! Ali vam je vroče?»
«Seveda nam je, pa bo tebi še bolj,» se zameje Cincelja. «Ali ni res, Zinka?»
«Ne vem.»
Nace je prenehal in se oprl na kosje.
«Kaj vas je pa prineslo?»
«Noge,» ga je dražila Cincelja.
«Aha! Zakaj pa?»
«No, ti bo že Zinka povedala,» se je poigravala Minka z dehtečim nageljnom.
«Zinka?»
«Kar povej mu,» je bodrila Zinka, «da bo vsaj vedel, koliko je bila ura!»

Cincelja je medtem stopila tesno za Zinko in ji sikaje marekovala, kaj naj reče. In dasi se je vse upiralo v njej, je mladenka drhte ponavljala za Cinceljo:

«Vprašat sem te prišla, Nace, če bi me maral. Sam ne prideš k meni, pa sem se ti prišla jaz ponuditi...»

Minka je odbrzela in tudi Cincelja se je umaknila za nekaj korakov, Nace pa je stal kakor prikovan in nekaj časa ni mogel izustiti niti besede. Potem je naenkrat zavriskal in brez besede izpustil kosišče ter tako burno objel Zinko, da je ta skoro zajokala od bolečin.

Po vsem travniku je nastal vrišč in smeh in cvik, Nace pa ni ne slišal ne videl ničesar. Nebo se je bilo razgrnilo okrog njega in mu svetilo iz Zinkinih oči, samo dobrotno božje nebo.

Samo z negovanjem zob nikoli več zobni kamen!

Na zobeh se zelo često tvori povzročitelj hudih obolenj — zobni kamen. Sargov Kalodont odstrani zobni kamen, ker je edina zobna krema, katera vsebuje učinkoviti sulforicinoleat po Dr. Bräunlichu. Pri čiščenju se razkroje organske substance, ki so zvezane z zobnim kamnom. Tako izgubi zobni kamen sčasoma svoje oporišče, se zdubi in se lahko odstrani s trdo ščetko za zobe.

Pomislite, kako važna je redna uporaba Sargovega Kalodonta za ohranitev Vaših zob.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Kakor je iz teh števil razvidno, se je posejana površina do zadnjega leta razmeroma naglo dvigala in tudi zmanjšanje v pretekli jeseni posejane površine znaša pri pšenici le 1-1 odstotka, pri ječmenju 3-2 odstotka in pri rži 2-5 odstotka. V dravski banovini je bilo lani v jeseni posejanih 62.126 hektarov z ozimno pšenico, 15.475 ha z ozimnim ječmenom in 32.152 ha z ozimno ržo. Glede površine, posejane s pšenico, je dravska banovina med vsemi banovinami na sedmem

mestu, glede površine, posejane z ječmenom, na šestem mestu, glede površine, posejane z ržo, pa na tretjem mestu. Glede pšenice prednjači dunavska banovina z 875.762 hektari ali 41 odstotki vse površine, tako da je ta banovina daleč na prvem mestu. Glede površine, posejane z ječmenom in ržo, pa prednjači vardarska banovina.

Ali si že član Vodnikove družbe?

«Zinka, ali res?»

Dekle je bilo brez moči in malone brez zavesti. Kakor v smrt ji je omahnila glava na njegove prsi in Nace jo je še vedno držal objeto, kakor bi se bal, da mu jo kdo nenadno spet re iztrga.

«Hej, Nace, ali ni dober zarečeni kruh!» je vriščala Cincelja, toda Hojnikov se niti malo ni zmenil za nagajivo roganje. Najrajši bi bil pobegnil z Zinko domov in se skrivil z njo, da bi ji čisto na samem mogel povedati, kar mu je narekovala toliko časa zatajevana ljubezen.

«Kot pa le imate!» so ponavljale grabljice Cincelji in Nace je slišal.

«Saj ga je pošteno zaslužila,» je zavriskal in ni več pustil Zinke od sebe.

Zdaj se je šele mladenka pričela zavedati, kaj je storila. V želji, da bi tej okorni in pošteni grdi priznala vse svoje gorje, je zdajci stopila k njemu in ujela njegovo težko desnico v svoje dlani:

«Ali si hud, Nace?»

V obeh so se ji zalesketale solze.

«Hud? Kaj pa vendar misliš?»

Spet jo je objel in zajecjal kakor velik, velik otrok:

«Ali ne veš, da bi rad nebo in zemljo dal zate?»

To je vzelo Zinki poslednjo moč. Kako naj pogazi tolikšno vdanost in zatre takšno ljubezen?

In usta, ki so se bila že napol odprla za izpoved, so ostala nema.

Dober mesec kasneje je bila Zinka Nacetova žena, mlada Hojnica...

XVII.

Cincelja se je preselila v Hojnikovo bajto, dekletu sta se omožili in Nace je bil najsrečnejši človek v Okladi. Res da je nekam zgodaj dobila Zinka otročeta, toda črvič se je zdel Nacetu tako drobčen in slaboten, da ni čisto nič dvomil o resničnosti tega, kar mu je pravila Cincelja:

«Prezgodaj je bilo revše rojeno.»

Svetovala je, kako je treba takega otroka prav posebno negovati, ako hočemo, da ostane živ in si opomore. Nace ni odrekel ženi ničesar, karkoli je nasvetovala starka, in je tudi za otroka, hčerko, preskrbel vse, česar je bilo treba. Toličanji mu je bilo to malo nebogljenosti bitje všeč, da je često vzel deklico v naročje in jo pestoval. Rad bi bil videl, da bi bila krščena tudi ona za Zinko, toda Cincelja je menila, da mora prvorojeno nositi očetovo ime. Slednjič je jela taka spoštljiva pozornost ugajati tudi gospodarju samemu in tako je mala dobila ime Ignacija. In Nace je vedno rad poudaril, da je «naša Cija» brihtna in srčkana in zala. Še preden je bilo mogoče, prav slutiti otrokove poteze, je vsakogar prepričeval, da je «čisto živa Zinka».

Čim bolj je deklica odraščala, tem bolj je bila tudi res podobna materi. Tako je minila Zinki najhujša skrb, kaj bo, ako se v otrokovem obrazu nekoč ožive poteze Konrada Parapata.

Jerebova Meta je dobila sinčka in so ga krstili za Naceta. Jereb namreč nikakor ni mogel dokazati svoje nedolžnosti in je toliko znakov pričalo zoper njega, da je bil obsojen zaradi uboja na večletno ječo. Zaman se je siromak trudil in

DOPISI

ARTIČE. V nedeljo 5. junija priredi Sokol v Artičah prvi letni društveni nastop, ki bo izredne važnosti za razvoj sokolske misli v Artičah. Iz razlogov, ki so vsem dobro znani, prosimo vse prijatelje sokolstva, naj nam s svojim posetom pomorejo do čim večjega uspeha. Sokolski kroji dobro došli! Začetek točno ob 3. uri na prostoru br. Martina Rožmana. Vstopnina 3 Din. Za dobro pijačo in jed bo poskrbljeno. Po nastopu bo prosta zabava s pestrim sporedom. Svirala bo godba iz Loč pri Dobovi.

BUČE PRI KOZJEM. (Smrt na kosa.) Na binkoštno nedeljo smo spremili na poslednji poti vzorno in priljubljeno gospodinjno Ano Bergezo, staro 72 let, iz hiše žalosti v Veračah na pokopališče na Bučah, kjer smo jo položili k večnemu počitku. Za predobro materjo žalujejo sina Anton v Zegrebu in Franc v Marenbergu in hčeri Gertruda Kolarjeva in Podčetrtku in Uršula Bergelezova v Kozjem. Pogreba se je udeležilo poleg rodbine mnogo sosedov, prijateljev in znancev. Pokojnici blag spomin, žalujočim naše sožalje!

DOBINDOL. Veliko slavnost smo imeli na binkoštno nedeljo. Domače gasilno društvo je blagoslovilo svoj Gasilni dom. Društveni odbor se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli do lepe prireditve. Po blagoslovu se je vršila prosta zabava na vrtu g. Župančiča zraven doma, ki je potekla mirno in veselo. Dom se je gradil s kuhnikom, tako da delo, les, pesek, apno in vožnje niso stali niti dinarja. Gradbeni material pa je stal 12.000 Din. Sedaj, člani, pa spet na delo za novo brizgalno in druge gasilske potrebščine!

HRASTNIK. Ker je število brezposelnih z odpustom pri rudniku 15. t. m. naraslo za 200 oseb, so se sestali nedavno vsi hrastniški odborniki trboveljske občine in zastopniki industrije, strokovnih organizacij in brezposelnih. Brezposelni so bili pozvani, naj se čimprej javijo na občinski izpostavi. Nekaj brezposelnih je začasno dobilo delo pri urejanju opuščenega šolskega stavbišča. Na pobudo učitelja g. Hofbauerja je bil tudi sestanek zastopnikov pevskih in godbenih društev, ki so se dogovorila, da prirede koncert 19. junija v prid brezposelnega delavstva. To prireditev bo vodil g. Hofbauer, koncert sam pa učitelj g. Čander. Oba sestanka je vodil občinski svetnik g. Malovrh.

telj g. Čander. Oba sestanka je vodil občinski svetnik g. Malovrh.

LETUŠ V SAVINJSKI DOLINI. (Smrt na kosa.) V Letušu je v petek popoldne umrl po dolgotrajnem bolehanju zrani posestnik in gostilničar g. Florijan Remic. Pokojnik je bil kot mladenič dvakrat v Ameriki, kjer se je navzel ameriške hladnokrvnosti. Dokler mu je dopuščala zavrata bolezen, se je udeleževal pri vseh domačih prireditvah kot pevec in igravec. Pred kratkim je bil kot požrtvovalen gasilec odlikovan. Zapušča ženo in dva mala sina. Blag mu spomin!

MALA NEDELJA. Prva akademija sokolske čete na binkoštno nedeljo je bila zelo dobro obiskana. Posetili so nas v velikem številu gostje iz Gornje Radgone, od bratske sokolske čete pri Sv. Duhu, od matičnega društva iz Ljutomera, iz Radincev in drugih sosednih krajev. Vsem posetnikom bratska hvala za obisk. Pogrešali smo, žal, brate in sestre od Sv. Jurija in iz Križevcev in tudi več takih domačinov, katerih dolžnost bi bila, vedno posečati sokolske prireditve. Na zaslepljene nasprotnike sokolstva se ne oziramo, ker vemo, da vkljub vsej nasprotni agitaciji sokolska misel zmaga.

PODČETRTEK. (Smrt na kosa.) Bil je lep majski dan, ko smo spremili našega župana, lekarnarja g. Lovra Juršeta, na njegovi zadnji poti. Pri odprtem grobu so se poslovili od pokojnika v lepih besedah domači g. župnik, podnačelnik gasilske župe g. Podlinšek in tajnik g. Lovrec. Pogreb je pokazal, kako silno je bil naš Juršec priljubljen na tej in na oni strani Sotle. Bil je zelo delaven vsepovsod: dolga leta je vodil občino, bil predsednik Prosvetnega društva «Sotle», krajevnega šolskega odbora, cerkveno-konkurenčnega odbora, načelnik gasilske župe kozjanske in domačega gasilnega društva. Bodi mu ohranjen hvaležen in časten spomin!

SELCA. (Smrt na kosa.) V ljubljanski bolnišnici je preminil nad vse priljubljeni in značajni mladenič g. Ivan Šparovic, star komaj 33 let. Selca so se zavila v žalost. Z Gasilnega doma je zavihrala črna zastava. Kljub zaposlitvi kot tesarski delovodja se je brat Šparovic z vsem navdušenjem oklenil dela pri novem Sokolu v Selcih. Dve polni leti je bil načelnik in zgleden brat. Bodi mu časten spomin!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. (Smrt na kosa.) Dne 17. t. m. zjutraj je zatisnila svoje

trudne oči priljubljena in poštena mladenka Julka Kolarjeva iz Lače vasi. Stara je bila šele 20 let. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Peveci so ji zapeli ob grobu pesem «Vigred». Blaga prijateljica, počivaj v miru!

ŠKOFJA LOKA. (Smrt na kosa.) V Škofji Loki je po kratki bolezni izdihnil inšpektor gospod Karel Ogorevc. Rodil se je leta 1871. v Novem mestu in je bil dom njegovih roditeljev že takrat močno ugleden. Po študijah v Novem mestu, Gradcu in na Dunaju se je posvetil višjim obrtniškim vedam in služboval najprej pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, potem pa je prestopil k železnici. Bil je vzoren uradnik, dober in pravičen nasproti vsakomur in vedno naprednega mišljenja. Ohranimo pokojniku najčastnejši spomin! — Po daljšem bolehanju je umrl v Škofji Loki posestnik in trgovec g. Gašper Čarman v visoki starosti 84 let. Pokojnik je bil prava škofjeloška korenina. Rodil se je kot sin uglednih kmečkih staršev in se lotil v zreli moški dobi pekovske obrti in je vodil še sedaj splošno znano gostilno «Pri Pepetu». Bil je vzor nad vse pridnega in delavnega moža. Kljub veliki zaposlitvi je imel mnogo smisla za napredek domačega kraja. Bil je dalje časa okrajni cestni nadzornik, Mlekarska zadruga v Škofji Loki ga je štela med ustanovitelje in zveste sodelavce, gasilci so izgubili z njim svojega vnetega člana in občinskemu odboru je bil preudaren svetovalec. Pokojnik zapušča žalujočo ženo Terezijo in hčer Marijo, soprogo škofjeloškega župana g. Josipa Hafnerja. Gospoda Čarmana ohranimo v častrem spominu!

ZGORNJE HOČE. (Smrt na kosa.) V Zgornjih Hočah je po dolgotrajni bolezni umrl v 42. letu ugledni župan, slikar in posestnik g. Herman Glasar. Pokojnik je zadnje desetletje neprekinjeno županoval ter si pridobil splošen ugled. Sodeloval je vodilno pri vseh domačih narodnih društvih. Pogreb se je vršil ob mnogoštevilni udeležbi občanov. Ob grobu mu je izpregovoril v slovo genljive besede načelnik gasilcev g. Kovač, domači pevski zbor pa mu je zapel žalostinke. Blag mu spomin!

ZIBRŠČE. Za nedeljo 29. t. m. napovedani shod narodnega poslanca g. dr. Rapeta je preložen na nedoločen čas, ker je g. poslanec ta dan zadržan po nujnih poslih. Shod bo kasneje in bo pravočasno objavljen.

zaklinjal, da ni ubil škrica. Sodba je bila izrečena in mož je moral v ječo.

Takrat je bilo precej hrupa v Okladi in se je Jerebovih vse tako ogibalo, da ni hotel nihče iti otroku, ki ga je povila Meta, za botra.

In tisti čas je storil Nace nekaj, kar ga je v Zinkinih očeh čudovito poveljalo.

«Šišiš,» je dejal, «ali veš, kako je z Jerebovo?»

«Reva je,» je menila žena.

«Aha! Sem dejal, kaj, ko bi ga jaz držal pri krstu?»

«Misliš?» Zinka kar ni mogla verjeti.

«No, brez botra vendar ne more biti, saj je po božji podobi ustvarjen.»

Zinko so silile solze v oči, a Nace:

«Aha, sem dejal, če bi se ti ne zdelo za malo, bi mu bila pa še ti za botro.»

Zinka je vztrepetala. Parapatovemu sinu za botro, ona, mati Parapatove hčere? Kri ji je silila v glavo in v grlu jo je tesnilo, da je komaj izdala:

«Če misliš, da bo prav.»

In sta Hojnik in Hojnica bila malemu za botra. Tudi to je vzbudilo nekaj govoričenja, vendar ne toliko, da bi bilo Nacetu kdaj kaj prišlo na ušesa.

Jereb se ni več vrnil iz ječe. Zavest, da trpi po nedolžnem, in misel na hčerino sramoto sta ga bili kmalu spravili pod rušo. Doma je vse propadlo in Meta je shirala.

«Jetika, kali?» so rekli ljudje, ko so se vračali s pogreba.

Tedaj se je spet spomnil Nace:

«Aha, za malega bo pa zdaj hudo, kaj deš, Zinka?»

«Seveda je siromašek.»

«Pa sva mu botra midva. Sem dejal, aha, da bi lahko živel pri nas.»

«Ze, seveda,» se je obotavljala Zinka, «samo...»

In mu je povedala, da sama spet pričakuje.

Nace je bil ves vesel:

«Res! Oj, hvala Bogu, saj je še dosti kraja, ne le za tri, ampak tudi za devet!»

In še tisti teden se je preselil Metin sinček k Hojnikovim, kjer sta rasla s Cijo in polnila hišo s tolikšnim vriščem, da Nacetu ni bilo nikoli dolg čas.

Ko so potlej minevali dnevi in se je dopolnil Zinkin čas, je bilo hudo. Mati je trpela, a rešitve ni bilo. Klicali so zdravnika, toda Zinka je bila kakor mrtič. Ko jo je slednjič zdravnikova večša spretnost rešila trpljenja, je bilo dete mrtvo, a mati komaj toliko, da je bil še duh v njej. Ves trud je ni mogel več navezati na svet.

«Nace, še to ti moram povedati...» je zastokala, ko so ji že skoro steklenele oči, toda kaj je govorila, mož ni mogel več razumeti. Njena beseda je bila tako tiha, a njegova žalost tako silna, da bi bila zaglušila tudi najglasnejše vpitje. Tako je Zinka odnesla v grob svojo bolešno skrivnost, a Nace je ostal sam, sam, tako neskončno sam, da si je večsah iskreno zaželel smrti.

Cija in Nacek sta rasla in Cinclja je gospodinjila odslej pri Hojnikovih. Naceta namreč nihče ni mogel pregovoriti, da bi se bil vnovič oženil. V

mirni enoličnosti je minevalo življenje in tudi prvo žalost je nekam zacelil najboljši zdravnik, usmiljeni čas. Cinclja je bila vzlic starosti gibka in čvrsta in neverjetno pridna.

Otroka sta rasla in z njima je rasla Nacetova vera, da je za grunt in mladi rod najbolj prav, ako se Cija in Nacek nekoč združita pred oltarjem. Čim sta toliko dorasla, sta tudi ta dva sama iz dneva v dan bolj živela v tej veri.

Tako se je nazadnje zgodilo, da je gospodar sam govoril z njima zastran tega. Oba sta bila zadovoljna in srečna, kajti stara Cinclja je bolj in bolj pešala.

Pripravljali so se že za oklice, ko Cinclja zbožli. Tedaj pokliče vse tri k sebi:

«Hojnik, umrla bom...»

Gospodarju se je orosilo oko, Cinclja pa:

«Samo to: ta dva se ne smeta vzeti, je pokazala na Cijo in Naceta.

«Zakaj ne?»

«Ker sta brat in sestra!»

Toliko še, da je povedala grenko povest rajne Zinke, pa se ji je na veke umirilo srce. Niti prevideti je ni bilo mogoče.

Hojnik je bil kakor izpodrezan hlod, mlada dva ko dve senci, Nace je kakor brez uma dan za dnem preždel na svilih in se naposled ponoči in skrivaj podal po svetu.

Cija je ostala sama z gospodarjem. Nikdar nista več izpregovorila besede o tem, kar je bila pred smrtjo razodela Cinclja, obležalo pa jima je v duši in se raztegnilo po vsem gruntu kakor pošastna, črna, vse življenje uničujoča mōra...

DOMAČE NOVOSTI

* Sreskim in krajevnim organizacijam JRKD. Začasna banovinska eksekutiva JRKD za dravsko banovino sklicuje ustanovno skupščino banovinske organizacije JRKD za dravsko banovino na 4. in 5. junija v Ljubljano v Kazino (velika dvorana). Dnevni red skupščine: I. Dne 4. junija ob 18. v veliki dvorani Kazine: 1.) Otvoritev. 2.) Poročilo verifikacijskega odbora. 3.) Čitanje zapisnika konference od 29ega marca letos. 4.) Poročilo tajništva. 5.) Razgovor o sestavi kandidatnih list. 6.) Slučajnosti in debata. — II. V nedeljo 5. junija ob 10. v veliki dvorani Kazine nadaljevanje dnevnega reda, in sicer: 7.) Poročilo ministrov gg. dr. Kramerja in Puclja. 8.) Volitve prvega banovinskega odbora in eksekutive, članov odsekov, treh članov nadzornega odbora. 9.) Resolucije. Vsa točnejša navodila bodo prejeli sreski odbori v prihodnjih dneh. Začasna banovinska eksekutiva JRKD.

* Lepa proslava 70letnice kmetijskega svetnika g. Rohrmana. Društvo kmetijskih strokovnjakov je priredilo pred kratkim lep večer v proslavo 70letnice organizatorja, vzgojitelja in učitelja našega kmetijskega ljudstva, kmetijskega svetnika g. Viljema Rohrmana. Večer je bil prirejen v restavraciji «Zvezdi» v Ljubljani in so se ga udeležili vsi odličnejši kmetijski strokovnjaki, med drugimi načelnik kmetijskega oddelka banke uprave g. inž. Zidanšek, narodni poslanec g. Milan Mravlje, kmetijski nadzornik g. Martin Humek, kletarski nadzornik dravske banovine g. Andrej Zmave, mestni fizik g. dr. Mavricij Rus in v zastopstvu ljubljanskega župana občinski svetnik g. Anton Likozar. Predsednik Društva kmetijskih strokovnjakov g. Ivo Sancin je otvoril vrsto napitnic in želel g. Rohrmanu še dolgo vrsto let zdravega življenja. Vsi govorniki, tako načelnik g. inž. Zidanšek, vinarski nadzornik v pokoju g. Gombač, predsednik Sadržskega in vrtnarskega društva g. Martin Humek, šolski nadzornik g. Andrej Škulj, posestnik g. Ivan Pipan iz Vižmarij, kmetijski poročevalec iz Novega mesta g. Malasek, občinski svetnik g. Likozar in kletarski nadzornik g. Andrej Zmave, so v kratkih napitnicah podčrtavali požrtvovalno delo jubilaritvo. V imenu Kmetijske družbe je čestital jubilarito tajnik g. Kafol. G. Viljem Rohrman se je, globoko ginjen, toplo zahvaljeval za izrečene čestitke.

* Zborovanje ljubljanskih stavbinskih delavcev. V nedeljo dopoldne so napolnili predavalno dvorano v Delavski zbornici v Ljubljani stavbinski delavci, organizirani pri Narodni strokovni zvezi. Občni zbor njihovega odseka je otvoril namestnik predsednika g. Rudolf Pregarc. Tajnik odseka g. Lindič je podal izbrano poročilo o pokretu stavbinskega delavstva. Za njim je poročal blagajnik g. Petaros o stanju blagajne. V imenu nadzorstva je poročal g. Rapotec, ki je predlagal tudi razrešnico, kar je občni zbor s priznanjem odboru tudi sprejel. Na občnem zboru sta govorila še predsednik Narodne strokovne zveze g. Rudolf Juvan o položaju delavstva v Jugoslaviji in drugih vprašanjih, g. Kravos pa o mezdinem gibanju stavbinskega delavstva. Oba govornika sta žela za svoja izvajanja priznanje zborovalec. Občni zbor je izvolil za predsednika gospoda Simona Galjota, za odbornike pa gg. Humarja, Petarosa, Rapotca, Vižintina, Pregarca, Lindiča, Zabukovca, Znidariča, Koširja, Rojska, Selana, Futača, Lujina, Pavlina, Branka in Uršiča. Določila se je tudi znižana članarina. Kvalificirani delavci bodo plačevali samo 3 dinarje na teden, ostali pa 2 dinarja.

* Odpis davčnih zaostankov. Davčni zavezanci, ki dolgujejo davek iz prejšnjih let (pred letom 1929.), lahko zaprosijo po točki 14. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 26. marca 1932. in v višini, določeni po tej točki, za odpis teh davkov. Davčni zavezanci naj predložijo prošnje pri pristojnih davčnih upravah. Prošnje je treba opremljati s kol-

Pravi pot za došego lepih belih zob

kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obložka je sledeči: Iztisnite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomočite šele nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, grgrajte s Chlorodont ustno vodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega obložka je izginita in ostane vam v ustih prijeten svež občutek. Zahtevajte izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.- in Din. 13.-. Dobiva se povsod.

kom za 25 Din, priloge pa s kolkom za 2 Din. Prošnja mora vsebovati naslednje podatke: kraj, kjer je prosilec zadolžen z davkom, imovinsko stanje z označbo nepremične imovine, vrednost ostale premične imovine, s čim se prosilec bavi, od česa živi in kraj, kjer stanuje. Prošnji je treba priložiti: izpisek iz zemljiške knjige, potrđilo o imovinskih razmerah (to potrđilo izda na uradnem obrazcu občina, v kateri prosilec stanuje, in občina, v kateri je prosilec zadolžen z davkom), druga pismena dokazila o imovinskem stanju. Izjave o dolgovih prosilcev se bodo uvaževale, ako navajajo znesek dolga in upnikovo ime. Če ima davčni zavezanec davčne zaostanke pri raznih davčnih upravah, mora vsaki davčni upravi predložiti posebno prošnjo. Rok za vlaganje prošenj poteče 26. junija letos.

* Svečana posvetitev nove pravoslavne cerkve sv. Save v Celju bo v nedeljo 19. junija. Cerkev bo posvetil patrijarh srbske pravoslavne cerkve Varnava. Posvečevanju bodo prisotstvovali tudi nekateri člani vlade in številne beograjske odlične osebnosti. Naslednji dan bodo slavnostni gostje prisotstvovali svečanemu polaganju temeljnega kamna za pravoslavno cerkev v Ljubljani.

* Staršem srednješolskih dijakov dravske banovine. Društvo «Šola in dom» v Ljubljani vabi vse starše, odnosno reditelje srednješolskih dijakov dravske banovine, naj odgovorijo na naslednji vprašanji: 1.) Ali ste za to, da se obdrži samo dopoldanski pouk? 2.) Ali soglašate s tem, da bi morali vsi dijaki, ki študirajo na srednjih šolah, stanovati v kraju, kjer je šola? Natisnjene listke s tema vprašanjema smo izročili te dni vsem srednješolskim dijakom: Po isti poti naj jih starši zopet vrnejo. V korist vseh staršev je, da odgovorijo na prvo vprašanje z «da». Le če dokažemo, da je večina staršev dravske banovine za nedeljen dopoldanski pouk, smemo upati, da bomo dosegli končno odgoditev celodnevne pouka. Ako tega ne dokažemo, bo z novim šolskim letom zopet uveden celodnevni, dopoldanski in popoldanski pouk. Prav tako je v korist vseh staršev, da odgovorijo na drugo vprašanje z «ne». Ako tudi v tej točki ne dokažemo, da zastopamo misli in koristi večine, bo s prihodnjim šolskim letom onemogočen obisk srednje šole vsem onim dijakom, ki stanujejo izven mestnega okoliša in ki se vozijo iz okoliških krajev v Ljubljano, Celje, Maribor, Kranj itd. S tem bodo prizadeti predvsem kmetijski in delavski sloji, ki ne bodo več mogli šolati svojih otrok! Starši! Usoda vaših otrok je v vaših rokah! Odgovorite vsi brez izjeme na prvo vprašanje z «da», na drugo vprašanje z «ne»! Vabimo tudi vse starše, da pristopijo k našemu društvu kot člani, ker nam bo le tako mogoče vršiti naše naloge in zastopati koristi staršev in šole. Društvo «Šola in dom» v Ljubljani, Strossmayerjeva ulica št. 1.

* Šolska mladina bo imela za obisk letošnjega ljubljanskega velesejma znižano vstopnino po 3 Din za učenka, odnosno učenca, ako bo obisk skupen pod vodstvom učiteljstva. Dan obiska poljuben.

* Novi železniški vozni red je stopil ob polnoči med 21. in 22. t. m. v veljavo. Natisnjene razpredelnice novega voznega reda so razobešene na vidnih krajih na vseh železniških postajah. Novi vozni red se dobiva tudi pri okencih blagajna na železniških postajah.

* Gradba ceste Ljubljana—Litija—Radeče. Z odlokom ministra za gradbe je odobren načrt za gradbo ceste Ljubljana—Litija—Radeče, ki bo

stala 13,700.000 Din. K temu bo prispevalo ministrstvo za gradbe kot prvi obrok 250.000 Din.

* Našim kadilecem. Monopolska uprava je sklenila izdati za XII. ljubljanski velesejem od 4. do 13. junija posebno vrsto cigaret «Vardar» in «Drina», ki se bodo prodajale v sejmski trafikki za obiskovalce velesejma v škatlicah po 20 kosov po ceni, ki velja za navadne cigarete «Vardar» in «Drina».

* Istrsko kmetijstvo v hudih stiskah. Na občnem zboru Centralne blagajne v Pulju je ugotovil tajnik Segnan, da je gospodarski položaj v Istri danes tak, da se je bati popolnega propada istrskega kmetijstva. Istrskemu gospodarstvu bi se dalo pomagati do zopetnega rednega življenja le, ako bi se takoj pričelo zdravljenje razner, kar bi trajalo dolgo vrsto let. Tako je izvajal Segnan, ki je samo ponovil, kar je povedal že leta 1928. gospodarski strokovnjak dr. Stacchiotti, da je namreč mogoče izboljšati istrsko kmetijstvo samo z izredno pomočjo. Rimska vlada ima cele kupe prošerj in predlogov za rešitev istrskega kmetijstva. Storila pa ni ničesar takega, kar bi merilo na ohranitev kmetijske posesti v rokah domačinov. Z dolgoročnimi posojili bi se dalo kmetu pomagati, toda Centralna blagajna je ukrenila tako, da so dobivali lani kratkoročna posojila samo taki posestniki, od katerih se denar lahko vsak trenutek izterja. Dolgoročnih posojil pa niso dajali. Vino je dalo lani v Istri skupnega dohodka deset milijonov lir. Davki pa znašajo 15 milijonov lir. Leta 1929. je znašal dohodek od vira še 43 milijonov lir, lani pa že tako malo! Istrski kmetje imajo okoli 72 milijonov hipotečnih dolgov, od teh pride 62 milijonov na zavod Credito Fondiario. Za amortizacijo in obresti od teh 62 milijonov je potrebno kmetom na leto pet milijonov lir. 15 milijonov za davke in pet milijonov za amortizacijo in obresti znaša 20 milijonov, kolikor je vredna vsa istrska kmetijska proizvodnja. Števila govore jasno, da je stanje istrskega kmetijstva nevzdržno. Dražb. nepremičnin je bilo lani v Istri 991, to je 458 več kakor leta 1930. Za plačilo davkov je šlo na boben 514 posestev, za Credito Fondiario 396. Dražb. nepremičnin je bilo lani nad 10.000. Letos bo še vse huje. Drugih raznih dolgov istrskih kmetov je okoli 65 milijonov lir, ki po večini težijo malega posestnika. Samo ti dolgovi brez davkov in hipotek znašajo za 30 odstotkov več kakor kosmata vrednost vse istrske kmetijske proizvodnje v lanskem letu. Dr. Segnan je po ugotovitvi obupnega kmetijskega stanja v Istri povedal, da se je slovansko združništvo v pokrajini povsem nehalo. Še leta 1926. je delovalo 46 denarnih zavodov in 17 kmetijskih zadrug, fašizem pa je vse uničil.

* Tri žrtve ljubavne žaloigre. Na Uneu pri Rakeku je zahajal že dalje časa graničar Gjorgje Milič v Grudnovu gostilno, kjer se je seznanil z Ivanako, gostilničarjevo sestro, in se vanjo zaljubil. V nedeljo zvečer je bil na Rakeku nad tako zvanim Cirjem sestanek Sokolov s Planine in Rakeka, na katerem je bila tudi Ivanka. Tja je prišel tudi Milič, ki je hotel z njo govoriti, pa ga je dekletko zavrnila. Pozneje je šla domov v družbi Jožeta Sveta. Blizu Mrškove kovačije ju je Milič dohitel in brez vsakega povoda trikrat streljal na dekletko, jo zašel v ramo in v glavo ter jo usmrtil. Nato je namerno sebi nameril puško na prsa in sprožil. Strel mu je šel skozi trebuh in izstopil na hrbtu. Smrtonovarno ranjen je graničar obležal na cesti. Miliča so nato prepeljali v vojaško bolnišnico v Ljubljani. Ves trud zdravnikov pa je bil zaman, poškodbe so bile smrtne in je Milič v ponedeljek umrl. Zaloigra pa je zahtevala še tretjo žrtev. To je bil Jože Svet. V nedeljo zvečer po strašni žaloigri fanta ni bilo domov in domači so bili zanj v hudih skrbih. Ker ga v ponedeljek zjutraj še vedno ni bilo, je šel njegov brat za njim poizvedovat. Našel ga je blizu vasi pod neko leseno barako mrtvega. Prejšnji večer so farfa videli, ko je šel po cesti proti Planini. Kaj se je zgodilo z njim tega večera, ne ve nihče. Skoro gotovo je in vsi znaki kažejo, da je grozni dogodek tako vplival nanj, da si je sam končal življenje. Poleg njega so namreč našli samokres. Komisija

je ugotovila, da je bil ustrojen v levo sence. Pokojnega Sveta so vsi poznali kot zelo mirnega in značajnega fanta. Zato vsi sočustvujejo s hudo prizadeto njegovo rodino, prav tako pa tudi sočustvuje vse prebivalstvo v Grudnovini.

* **Nerednosti v občinski blagajni v Cerknem v Julijski Krajini.** V Gorici se je vršila razprava proti Amaliji Kumarjevi, bivši občinski uradnici v Cerknem, ki je bila obdolžena, da je poneverila okoli 9000 lir občinskega denarja. Obtoženka je mirno zavračala vse obdolžitve in pripovedovala, kako pogosto je morala od pobranega denarja odštevati večje ali manjše vsote bivšemu občinskemu tajniku, ki jih je rabil za razna plačila. Po denar je hodil k nji bivši občinski načelnik, da je plačal delavce. Primanjkljaj v blagajni je ugotovil lani v januarju odposlanec prefektore Castagnoli. Takrat pa še ni manjkalo 9000 lir. Na razpravi se je jasno pokazalo, da ni bilo nobenega reda v poslovanju občinske blagajne. Zato ni bilo mogoče ugotoviti, kako je prav za prav s primanjkljajem in kaj je v resnici zagrešila obtoženka. Sodni dvor je obsodil obtoženo Amalijo Kumarjevo na šest mesecev ječe in 300 lir globe, toda pogojno. Kumarjeva je bila navdušena fašistka, kakor so v občinskih službah tam okrog povsod nameščeni samo vneti člani fašistične stranke. Kumarjeva je sestra nedavno ubitega cerkljanskega davčnega izterjevalca Antona Kumarja.

* **Stroga obsodba dveh Slovencev v Trstu.** Pred tržaško poroto sta se te dni zagovarjala zaradi amora 26letnega miličnika Romea Zivianija 23-letni Tone Zagar in 21letni Jakob Cucek. Obtožena sta bila, da sta lani blizu Ribnice ob Reki napadla miličnika Pastiglaja in Zivianija, oddala panju več streliv in Zivianija tako hudo ranila, da je 14 dni kasneje umrl v tržaški bolnišnici. Po daljšem zasledovanju so ju karabinijerji prišli in izročili posebnemu sodišču za zaščito države v Rimu, ker so menili, da gre za političen napad. Posebno sodišče pa je dognalo, da sta se hotela le maščevati nad miličniki, ki so ubili Cuckovega psa, in je zaradi tega izročilo oba obtožena tržaški poroti. Zagar je priznal krivdo umora, Cucek pa se je priznal le za sokrivca. Sodišče je obsodilo oba obtožena na dosmrtno prisilno delo in utemeljilo obsodbo tako, da sta izvršila umor premišljeno in iz ničevih razlogov.

* **Nočni požar.** Ogenj se je pojavil v eni zadnjih noči na stehi stanovanjske hiše Jurija Rožiča, po domače Pregla v Gaberkah pri Šoštanju. Požar je opazil sam gospodar Rožič, ki ga je zbudilo glasno prasketanje. Ko je prihitel na plano, je bil del hišne strehe v plamenih. Zbudil je hitro domače, ki so nato v naglici rešili opravilo in obleko iz hiše, dočim so na podstrešju plameni uničili krov, vso zalogo žita, moke, mesa in več drugega živeža.

* **Dve hiši v Križah žrtvi ognja.** Pred kratkim ponoči je gorelo v Križah, in sicer je požar zajel Sitarjevo hišo sredi vasi in hišo čevljarja Malega. Kako je ogenj nastal, ni jasno. Orožniki so aretirali sumljivega človeka in ga odgnali v zapor v Kranj.

* **Najdba utopljenega rojaka pri Splitu.** Pred drevi se je na morju pri Splitu ponesrečila trojica izletnikov. Njihov čoln se je prevrnil in vsi trije so utonili. Med njimi je bil tudi Slovenec Janez Škrinjar, natakar po poklicu. Njegove telesne ostanke so 20. t. m. našli na produ ob morju. Bile so skoro same kosti, ker so meso izjedle ribe. Na kosteh je bil še telovnik, v katerem so našli izkaznico, po kateri so tudi spoznali utopljenčeve zemske ostanke.

* **V Ljubljani najden utopljenec.** V bližini Koserjeve letne vile pri Ljubljani so našli te dni starejšega utopljenca in ga potegnili na suho. V

nesrečniku so spoznali 45letnega čevljarkega pomočnika Josipa Kenka, Ljubljana, očeta treh nepreskrbljenih otrok. Kenk si je najbrže sam končal življenje.

* **Smrt v Krki.** V nedeljo okrog poldneva so opazili otroci, ki so se igrali na Loki pri Novem mestu, da postaja ob vodi neki možki. Kmalu je prišel k njim in jim dejal: «Poglejte, tale klobuk bom tukaj pustil in če bi kdo vprašal, kje je tisti, ki ga je nosil, mu pokažite v Krko.» Odložil je klobuk in odšel. Otroci so se temu smejali in se niso zmenili zanj. Naenkrat pa so zaslišali ne daleč proč močan pljus in videali, da se oni mož, ki je prej z njimi govoril, potaplja. Pričeli so klicati na pomoč. Otroške klice so začuli v bolnišnici usmiljenih bratov in takoj odposlali čoln na pomoč. Med tem pa je mož že utonil. Na pomoč je priskočil tudi g. Miha Rezelj s svojim čolnom in je s pomočjo bratra Metoda potegnil truplo na suho. Utopljenca so poizkušali z umetnim dihanjem spraviti k življenju, a bilo je že prepozno. V utopljenca so spoznali 49letnega delavca Jana Maurerja, ki je bil oženjen in zapušča precej otrok. Stanoval je v Regerči vasi pri Novem mestu. Kaj je moža gnalo v smrt, se ne ve.

* **Neznano utopljenko so potegnili pred binkoštni pri Dolu blizu Ljubljane iz Save.** Na binkoštni ponedeljek je napravila izlet v Dol neka delavka iz Most, uslužbena v tovarni «Saturnus». Ko je čula vest o utopljenki, je odšla v mrtvašnico in povedala, da je utopljenka istovetna z delavko Klaro Anderlinovo s Sela pri Mostah, ki so jo že dva dni pogrešali. Ko so nekateri Klarini znanci v Vevčah in tudi tam stanujoči brat zaznali o njeni zagonetni smrti, so pohiteli v dolsko mrtvašnico, kjer je Klarin brat odločno izjavil, da utopljenka ni njegova sestra. Anderlinova sama je prišla naslednje dni zopet na delo v tovarno «Saturnus» in tako je bilo potrjeno, da utopljenka ni Anderlinova. Kdo je neznanka, doslej še niso mogli ugotoviti. Bila je stara približno 20 let, velike postave, okroglega obraza in kostanjevih las.

* **Truplo mladega Goričana v gozdu pri Bazovici.** Pred dnevi so našli kmetje v gozdu pri Bazovici truplo mladega človeka, ki je že razpadalo. Iz izkazov, ki so jih našli pri njem, sledi, da je mrtvec 23letni Ljubomir Kovačič, rojen v Gorici. Vzroka smrti še niso mogli ugotoviti. Uvedema je preiskava.

* **Zalosten konec nočnega vasovalca.** 23letni brezposelni kleparski pomočnik Janez Menhardt iz Hajdine pri Ptujju je imel že dalje časa ljubavno razmerje s kuharico Kolaričevo iz Vurberga, uslužbeno pri trgovcu g. Sarii starejšem, katero je večkrat zvečer obiskoval. Nedavno zvečer se je mladi Menhardt nahajal v sobi svoje ljubice. Ko se je gospodar zvečer vrnil domov in je zapazil, da so vrata služkinjine sobe odprta in da v sobi nekdo govori, je vprašal kuharico, kdo je v hiši. Na vprašanje mu je kuharica odgovorila, da nihče. Med tem časom pa se je splazil Menhardt skozi okno na streho hiše. G. Saria je slišal neki ropot in mislil, da je v hiši vlomilec. Zato je stopil na ulico in javil dogodek nekemu orožniku, ta pa policiji. Stražnik g. Pestotnik je skupno z orožnikom šel na lice mesta, kjer sta oba zapazila na stehi ležati mladeniča, katerega sta pozvala, naj se odstrani s strehe. Tedaj se je Menhardt povzpel na dimnik in se začel pravečevati iz policije. Naposled pa je hotel skočiti na streho sosednje hiše, a je padel z glavo naprej na ulico in se ubil.

* **Samomor mladeniča.** Zaradi neozdravljive bolezni si je prerezal vrat z britvijo posestnikov sin Franc Preložnik v Podovi. Bil je pošten in miren fant. Pogreb pokojnika se je vršil na pokopališče v Slivnici pri Mariboru.

* **Požari na Dravskem polju se neprestano vrste.** Te dni so se nenadno pojavili ognjeni jeziki v gospodarskem poslopju posestnika Beraniča v Strgonjci na Dravskem polju. Ogenj je na mah objel vse Beraničevo gospodarsko poslopje s svinjaki vred in se razširil tudi na bližnje gospodarsko poslopje posestnika Klasinca. Na kraj nesreče so prispeli gasilci iz Gorice, Cirkove in

Šikot z motorkami ter ogenj omejili. Nedvomno je tudi ta ogenj podtaknila zlobna roka zločinskega požigalca, ki opravlja svoj posel že dalje časa.

* **Zidanica žrtev ognja.** Na binkoštni ponedeljek se je odpravil posestnik Vidmar iz Št. Jošta k jutranji maši v Stopiče in je opazil, da mu gori zidanica. K sreči je imel posestnik večjo količino vina spravljenega v svoji drugi zidanici, v pogoreli pa le neznačno množino. Kako je nastal požar, še ni dognano. Najbrže je bil podtakrjen.

* **Kovačnica dvodinarškov in šilingov blizu meje.** V času hude brezposelnosti si pač žrtve na vse načine prizadevajo, da bi si omogočile življenje. Pri tem pa zaidejo posamezniki tudi na kriva pota. Guštanjski orožniki so na binkoštni ponedeljek prišli na sled dvema delavcema iz Črneč, ki sta se lotila kovanja denarja. Uredila sta si za ta posel podzemsko klet, ki sta jo izpremenila v kovačnico in livarnico ter imela tudi razpečevalca, ki je izdelke spravljal v promet. Ponarejeni denar je izdelan tako dobro, da ga je po zunanosti zelo težko ločiti od pravega, le kovinasti žvenk ga izdaja za nepravlega. Zadeva se je odkrila takole: V Dravogradu se je pojavil pri nekem mehaniku ponarejen dvodinaršek. Neki možki je kupil električno žarnico in plačal znesek z drobižem. Šele zvečer je mehanik našel med drobižem ponarejeni dvodinaršek, ki ni imel običajnega žvenka. Pri natančnejšem opazovanju je odkril tudi razliko v listnatem vencu, ki je bil na ponarejenem novcu nekoliko nejasen. Čisto enak novc je bil oddan tudi v trafiki. Orožniki so po dolgem poizvedovanju našli sled, odkod izvira ponarejeni denar. Jasno je bilo, da se mora nekdo v bližini pečati s ponarejanjem, ker so se že tudi v Labudu v Avstriji pojavili ponarejeni šilingi. Na binkoštni ponedeljek so bili na meji zasačeni delavca S. in H. iz Črneč pri Dravogradu iz neki Avstrijec. Pri hišni preiskavi so orožniki našli v kleti pravo kovačnico denarja s potrebnimi stroji, kovaškim mehkom in topilnico. Največ sta delavca izdelala šilingov in le nekaj dvodinarškov, ker ju je izdelava dvodinarškov preveč stala, kakor sta izjavila. Oba delavca sta bila aretirana.

* **Roparski morilec Štefan Falež je pomiloščen.** Veliki kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je v letošnjem februarju obsodil roparskega morilca Štefana Faleža v smrt na vešalih, ker je, kakor smo to takrat obširno poročali, umoril in oropal posestnico Julijano Heričevo in izvršil razne druge zločine. Na smrt obsojeni Falež je po obsodbi zahteval revizijo razprave. Kasacijsko sodišče pa je zavrnilo njegov priziv in izpremenilo smrtno obsodbo v dosmrtno ječo.

* **Omilitve kazni očetomorilcu Zagarju in vnovična razprava proti njegovi materi.** Svoj čas je bil pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča obsojen zaradi umora lastnega očeta 32letni bivši rudar Anton Zagar iz Zdol v kozjanskem sodnem okraju na dosmrtno robijo, njegova mati, 66letna Ana Zagarjeva, pa zaradi soudeležbe na dvanajst let robije. Oba obsojenca sta takrat po zastopniku prijavila priziv in revizijo razprave, čemur je stol sedmorice v Zagrebu ugodil. Antonu Zagarju je bila kazen znižana na 15 let, sodbo glede njegove matere pa je stol sedmorice razveljavil in odredil ponovno razpravo.

* **Zagoneten dogodek v dolenski zidanici.** Enega zadnjih večerov je prišel po cesti iz Mirne peči proti Sentjurški gori kakih 50 let star neznan popotnik, ki je stopil v zidanico posestnika Frana Lužarja iz Sentjurške gore in ga poprosil za pijačo. Lužar je prošnji ustregel in natočil popotniku bokal vina. Med obema se je pričel razgovor. Kmalu sta se pridružili tudi Lužarjeva žena in sosedja Ana Kranjčeva. V prijetnem kramljanju se neznanec nikamor ni več mudilo in pridno je segal po kozarcu. Naposled ga je Lužar opomnil, da bo treba domov. Takrat pa je tujec naenkrat postal objesten. Brez vsakega povoda je skočil na prag zidanice, izvlekel dolg nož in ga zabodel v bližini stoječi Ani Kranjčevi v vrat. Kranjčeva se je zgrudila v mlaki krvi, Lužar pa

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

je ves prestrašen planil proti tujcu, da bi mu odvzel nož in preprečil tako nadaljnje klanje. Toda tujec je skočil za ogel zidanice in začel nesusmiljeno udrihati z nožem po Lužarju. Prizadeval mu je več ran po obrazu, prsih in rokah. Krvaveč iz številnih ran je Lužar z zadnjimi močmi pograbil tujca za roko, njegova žena pa mu je iztrgala nož. Ogorčen nad toliko nevhvaležnostjo in krvoločnostjo, je Lužar nato pograbil tujčevo debelo popotno palico in začel udrihati po njem, dokler se ni zgrudil tudi sam in se onesvestil. Lužarja so spravili proti polnoči domov in ga prepeljali v kandijsko bolnišnico, neznanca pa so naslednjega jutra našli mrtvega poleg zidanice. Kdo je in kako se je prav za prav odigral ves dogodek, bo dognala preiskava.

* **Obsodba morilke.** Pred celjskim velikim senatom se je vršila razprava proti 43letni čevljarjevi ženi Antoniji Vetrihovi, ki je v svojem stanovanju pri Sv. Jederti pri Žalcu s sekuro pobila 37letnega tesarja Ivana Turnška, ki jo je napadel. Turnšek je še isto noč podlegel poškodbam. Vetrihova je strašno dejanje v celoti priznala, zagovarjala pa se je s silobranom. Vetrihova je bila obsojena zaradi umora in razburjenosti na tri leta robije in triletno izgubo državljanских pravic. Obsojenka je prijavila priziv proti previsoki kazni.

* **Vlom v blagajno mariborskega sodišča.** Skrajno predrznost so pokazali svedrovci, ki so obiskali v eni zadnjih noči mariborsko okrožno sodišče. Prvi so zjutraj opazili vlom snažilci. Policija je ob prisotnosti ravnatelja g. Podlesnika ugotovila, da so vlomilci s ponarejenimi ključi odprli vrata njegove pisarne, prebrskali vse predale, odprli pisalno mizo in odnesli zapečateno kuverto z različnimi ključi od jetnišnice in blagajne okrožnega sodišča. S temi so potem odprli blagajno in pobrali iz nje vso gotovino, namreč okoli 1400 Din, od tega 400 Din državnega denarja, 1000 Din pa je bilo last ravnateljeva. Vlomilci so izginili brez sledu.

* **Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shuššanju, bledici, obolesti zlez, izpuščajih na koži, tvorih uravnava naravna «Franc Jožefova» grenčica** izborna toli važno delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso «Franc Jožefovo» vodo. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO IZ SLOVENSКИH GORIC.

Sv. Ana v Slovenskih goricah, maja.
Draga «Domovina», tvoji zvesti bralci v naši župniji ti moramo povedati odkrito, da te vsi prav radi čitamo in komaj čakamo dneva, ko te dobimo v roke. Včasih roma en izvod «Domovine» skozi 20 rok in vsi morajo priznati, da je «notri lepo branje». Pa se še najdejo pri nas tudi ljudje, ki izkušajo na pretkan način odvrčati ljudi od «Domovine». Vsi, ki jo že dolgo beremo, ne najdemo ničesar pohujšljivega v njej, zato jo bomo še naprej vsakomur priporočali in jo še z večjim veseljem brali. Vsi tisti družbi, ki se zaletava v «Domovino», pa odločno povemo, naj vsako tako početje opusti, da ne bo pozneje treba dajati odgovorov.

Bralci «Domovine» čitamo vse časopise, ki nam le pridejo v roke, in se včasih marsičemu čudimo. G. urednika «Domovine» bi prosili, naj nam ob priliki pojasni, zakaj vendar nekateri časopisi v naši banovini ne prinašajo skoro nikakih poročil o delu naših poslancev, senatorjev in vlade in o novih zakonih za blagor kmetov. Kaj o tem, kar delajo naša vlada in poslanci, ne smemo na deželi ničesar vedeti?

Lahko rečemo, da dandanes na deželi ne moremo biti brez časopisa «Domovine», ki nam brez pridržkov pove, kaj je kje novega, zraven tega pa daje lepe gospodarske nasvete. Posebno tiste, ki radi čitajo lepe povesti, «Domovina» zelo zadovolji. Ker je ljudstvo danes tako zbežano po

deželi, si želimo, da nam večkrat pišete zlasti o trdni varnosti denarja in da ovržete prazne čenče o vseh mogočih rečeh, ki jih natrobijo ljudem razni nepridipravi. No, pa smo Anovčani že dovolj trdni, da ne verjamemo vsemu, kar čujemo, zlasti ker so se doslej še vse take govornice izkazale za izmišljene.

SMRT UGLEDNEGA POSESTNIKA.

Št. Vid pri Grobelnem, maja.

Naglo je za pljučnico umrl 24. t. m. posestnik g. Povalej Jakob, star komaj 34 let. Pokojnik je bil vedno naprednega mišljenja, vnet Jugosloven in zvest naročnik «Domovine». Zdaj ne bomo več slišali njegovega basa pri pevskem zboru. Mnogokrat je pel nagrobno pesem, a sedaj njemu zapojejo zadnjo pesem v slovo.

Pokojni g. Povalej je bil zelo prosvetljen in skrben gospodar. Gasilci so izgubili z njim nad vse vnetega izvršujočega člana. Bil je tudi tajnik krajevne organizacije JRKD, kjer ga bomo zelo pogrešali, saj je bil pokojnik naobražen in trezno misleč mož. Zapušča žalujočo ženo in tri nepreskrbljene otroke. Ohranimo ga v častnem spominu, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

Čudovita dela

(Ljudska pripovedka.)

Tisti, ki so mi pravili to zgodbo, so že davno pomrli. Odšli so za svojim župnikom, kateremu so bili vdani kakor otroci svojemu očetu. Gospod Jeras jim je bil vse: zdravnik, svetovalec, pomočnik in dobrotnik.

Kadar je udarila njegove župljane kakšna nesreča, je bilo vselej 'narejeno'. Gospod pa je znal 'oddeliti'; pregnal je mōro iz svinjaka in čarovnico iz hleva. V ta namen je blagoslovil košček lesa ter ga dal zakopati pod prag ali nabiti na vrata. Ljudje so zaupali in vera jim je pomagala.

V njegovi župniji je nekoč nastal ogenj. Gorela je hiša, ogroženo je bilo tudi gospodarsko poslopje. Gospod je bil takoj na mestu kakor dandanes gasilna društva. Vprašal je, ali ni morda v hiši kakega človeka. Ko so mu zanikali, je dvignil roke in 'panal' ogenj. Takoj je nehala goreti.

Ljudje so bili radovedni, zakaj ni ustavil požara poprej, dokler ni vedel, da ni nikogar v gorečem poslopju.

Gospod pa je odgovoril: «Zato, ker bi bil pogubljen tisti človek...»

Čarovnice so gospoda Jerasa silno sovražile, ker mu niso mogle do živlega. V njegovi župniji ni nikdar pobila toča. Gospod je bil pravi angel varuh žitnega polja.

Nekoč je odšel po opravkih v sosednjo župnijo. Čarovnice so porabile priliko in začele maščevalno kupičiti črne oblake. Vršalo je, kakor bi bil mešal orehe: čarovnice so delale točo.

Gospod je pravkar dospel k prijatelju, a se je takoj spet vrnil. Hlapcu je naročil, naj hitro požene. Šlo je, da se je kar kadilo.

Ko je prestopil mejo v domačo župnijo, se mu ni več mudilo. Tukaj je bil on gospodar, čarovnice so morale odstopiti. Še enkrat je togotno tresčilo, potem je posijalo solnce.

Umljivo je, da dobri gospod Jeras v svoji župniji ni imel sovražnikov. Našel pa se je hudooben tujec, ki je napadel gospoda, ko je šel ponoči od obhajila. «Stoj!» mu je zaklical na samotni, kjer ga je počakal za drevesom.

«Pa ti stoj!» mu je mirno odvrnil župnik. Ropar je obstal in se ni mogel več geniti. Župnik je odšel po svoji poti.

Doma je naročil hlapcu, naj takoj odide po tisti poti in zbudi neznanca. «Pa hitro!» mu je zabičil, «zakaj tujec stoji kakor štor in si ne more pomagati. Nevarna mu je celo navadna mravlja.»

Taka in enaka čudovita dela je izvajal gospod župnik Jeras, ki živi še danes med starejšim moravškim ljudstvom v dobrem spominu.

Soteščan.

Dober izgovor

Robidar je bil pod strogim nadzorstvom svoje boljše polovice. Njene misli so ga spremljale povsod, kamor je odšel po opravkih. Kadar ga ni bilo hitro domov, tedaj mu je že hitela naproti.

Nekoč si ga je bil naložil tako, da je omagal sredi poti. Noge so ga zanesle na travnik, kjer je legel in zadremal.

Tukaj ga je našla njegova skrbna ženica. «Grdoba, spet se je nažrl!» je pričela godrnjati.

«Špela!» Robidar se je prebudil. Drobno kakor miška iz moke je gledal okrog sebe.

«Domov se mi poberi!» mu je oblastno ukazala.

«Špelica!» Možiček je začel trepetati. Z ženo se ni bilo varno šaliti. Kadar je bil nadevan, ga je premagala po kratkem boju.

«Domov, pravim!» je ponovno zarohnela.

«Ali meniš, da sem pijan? Nisem ga pokusil. Škoda denarja...»

Zena se je sklonila in zavohala duh po žganju. «No, vidiš... Saj sem vedela...» mu je oponosila.

«Ne, žganja pa ne... Pijan pa ne...» se je upiral.

«Zakaj pa ne vstaneš?» je zahtevala dokazila.

Vstati se Robidar ni upal. Vedel je, da se mu zapletajo koraki. Zato se je milo nakremžil in rekel: «Napil se nisem, pač pa se mi je pripetilo nekaj drugega...»

«Kaj pa takega?» Špelica mu je skoro verjela.

«Noga me boli. Ne vem, ali sem si jo zlomil ali izpahnil...»

«Revček!» ga je pričela milovati. «Prehladil se boš... Tukaj ne smeš ostati...»

«Kam pa naj grem, ako ne morem stopiti na nogo?»

«Sedi, Janže, sedi!» Nato je počenila »redenj in rekla: «Okrog vratu se me okleni!»

Robidar je zastokal in zlezal dobri ženici na štupo-ramo. Šlo je brez težave. Ona je bila močnih kosti in visoke rasti, on pa majhen in lahek, kakor bi bil iz papirja.

Doma ga je položila v posteljo. Ponudila mu je še obkladke na nogo, kar je odklonil. Potem ga ni več nadlegovala.

«Kaj pa noga?» ga je vprašala drugo jutro.

«Je že zdrava», je odvrnil.

«Pa si tožil, da jo imaš zlomljeno ali izpahnjeno.»

«Boga zahvali, da si je nisem zlomil», se je namuznil in priznal, da jo je prevaral.

Soteščan.

Pozabljen tat

Ponoči se je v stanovanje pisatelja Praznoslamskega prikradel star tat, ki je bil v tisti noči izvršil že več vlomov in si nabral masten plen. Denar je nosil v skrivnem žepu svojega suknjiča.

Pisatelja Praznoslamskega ni bilo doma in tat je lahko nemoteno prebrskal njegovo stanovanje. Že se je hotel razočarani svedrovec odstraniti, ko je opazil v nekem kotu pisatelja Praznoslamskega edini površnik, ki sicer že dolgo ni bil več nov, vendar še dokaj dobro ohranjen. Ne da bi bil dolgo pomišljal, je rokavnjač slekel svoj raztrgani suknjič in zadovoljnega obraza zlezal v pisateljev površnik. Potem jo je hitro odkuril...

Ko se je pisatelj Praznoslamski zjutraj vrnil domov ter opazil sledove in posledice svoje predolge odsotnosti, se mu je obraz grdo nakremžil, zlasti pri pogledu na zamenjani površnik. Toda ko je pozneje po temeljitejši preiskavi odkril v žepu starega suknjiča žavoj bankovcev, se mu je izprememila žalost v radost.

Ali je raztreseni tat prišel iskat, kar je v stanovanju pisatelja Praznoslamskega pozabil, pa ne vem.

Edvard.

Jutranje delo.

Katehet: «Kaj stori tvoja mama najprej, ko ustane zjutraj?»

Luček: «Bolhe začne loviti...»

PREKMURSKI GLASNIK

Strah pred kaznijo in sramoto ga je pogнал v smrt. Delavec Tivadar Franjo iz Strigove si je v Beltincih prilastil kolo nekega posestnika, ki je tatvino javil orožnikom. Orožništvo je začelo poizvedovati za tatom in je kmalu izsledilo omenjenega delavca. Tivadar je tatvino priznal in je moral kolo povesti nazaj lastniku v spremstvu orožnikov. Pot jih je vodila proti Muri. Ko so prišli v Razkrižju na brod; se je Tivadar nenadno pogнал v Muro in izginil v valovih. Vsaka pomoč bi bila zaman, ker se obupanec ni več pojavil na površju. Dve uri po dogodku se je posrečilo, da so izvlekli Tivadarjevo truplo na breg. Obupanec je pač šel v smrt zaradi strahu pred kaznijo in sramoto.

Ženo in otroke je hotel sežgati. Blizu Murske Sobote je vas Krajina, kjer bi se pred kratkim skoro odigrala strašna rodbinska žaloigra. Le hitri pomoči se je zahvaliti, da ni postalo troje življenj žrtev plamenov. Posestnik K. je živel že dalje časa v sporu z ženo. Žena, ki je bila pred leti operirana, ni mogla več tako delati, kakor je hotel mož. Večkrat se je mož tudi napil in se v takem stanju dejansko lotil žene ter jo pretepal. Uboga žena je morala često ponoči spat z otrokoma, fantkoma v starosti od 10 in 12 let, nad drvarnico, kjer so si vsi trije pripravili skromno ležišče. Te dni sta se mož in žena zopet sprla in žena se je odpravila z otrokoma spat nad drvarnico. Ko je bila z otrokoma že gori, je postal mož jako nasilen. Bil je vinjen in je silil za njimi. Žena se ga ni mogla drugače ubraniti, kakor da je pograbila bližnja polena in mu jih vrgla v glavo. Uspelo ji je, da je masilnika res pregnala. Nato je legla k počitku. Mož je čakal tako dolgo, da je vse utihnilo, potem pa se je splazil v drvarnico. Pripravil je kup slame. Ko je bil prepričan, da vse spi, je slamo zažgal. Ogenj se je kmalu razširil po vsem prostoru. Prasketanje ograja, dim in nenavadna svetloba pa so v zadnjem trenutku zbudili ničesar hudega slutečo družino nad drvarnico, ki je še mogla rešiti se iz plamenov na prosto. Sosedje, ki so prihiteli gasiti, so ogenj še pravočasno pogasili, da se ni razširil na sosednje stavbe. Orožniki so K. aretirali. Pri zaslišanju je priznal svoj čin, a se je izgovarjal, da je hotel le prestrašiti ženo.

Sirovo maščevanje. V vasi Veliki Polani se je zgodil sirov čin, ki je razburil vse prebivalstvo. Minilo zimo so često zmanjkale pri tem ali onem posestniku kokoši. Tatu dolgo niso mogli priti na sled. Ko so pa bile ukradene kokoši pri Kelenčevih, so ti osumili tatvine 23letnega fanta Jerebica Martina, ki je prišel v roke pravice. To ga je tako ujezilo, da je sklenil maščevanje. Na binkoštni ponedeljek zvečer je stopil v hlev posestnika Kelenca. S seboj je vzel sekuro, s katero je prišel neusmiljeno udrihati po kravah. Hudo je poškodoval dve kravi, eno telico in tele. Eni kravi je razbil križne kosti, da je morala rešiti ubogo živinče nadaljnjih muk smrt. Nečuvvena sirovost pokvarjenega fantalina zasluži najstrožjo kazen.

Ženo je pretepel in se obesil. Filo Kalmar v Gornjih Petrovcih je bil nasilen mož. S svojo ženo je živel v stalnih prepirih. Žena je bila večkrat prisiljena, da je morala zbežati pred njim k sosedom. Živela je v stalnem strahu, saj se je mož večkrat izrazil, da bo najprej ženo ubil, potem pa še sebe. Pred kratkim je prišlo zopet do prepira. Ker je mož začel ženo pretepati, je morala ta zopet zbežati k sosedovim, kjer je ostala čez noč. Drugo jutro je neki sosed šel h Kalmanu. Ker pa Fila ni našel v sobi, ga je šel iskat še po drugih prostorih. Ko je stopil tudi na skedenj, je opazil Fila obešenega na strešnem tramu. Nesrečnik je bil že mrtev.

Ali si že obnovil članarino Vodnikovove družbe?

NAŠI NA TUJEM

Lepa prireditev v clevelandski slovenski šoli. V slovenski šoli v clevelandskem Narodnem domu se je tudi letos vršila običajna pomladna prireditev, ki je zopet enkrat pokazala, kako lepe uspehe dosega s poukom slovenščine. Veseloigra «Pot do srca» je bila odlično podana. Učitelj višjega razreda na tej slovenski šoli je g. Ivan Zorman, znani glasbenik in pisatelj, učiteljici pa sta gđ. Antonija Simičičeva in Marija Ivanuševa.

Slovenka žrtev letalske nesreče v Ameriki. V Brookfieldu v državi Illinoisu živi slovenska rodbina Prezljeva, ki je nedavno iz Sparte v državi Viscontinsu prejela žalostno vest, da se je tam smrtno ponesrečila 21letna hčerka, poročena Schaffertova. Z možem in nekim znancem je sedla na letalo in napravili so krajši polet. Pri pristanku je letalo zadelo ob drevo in se prevrnilo, pri čemer so bili ubiti Schaffertova, pilot in neki potnik.

Smrt med ameriški rojaki. V Coketonu je bil v premogovniku ubit Josip Porok. Pokojnik se je rodil leta 1898. v Gorenjem jezeru pri Cerknici. Zapustil je ženo in osem mesecev starega sinčka, v starem kraju pa žalujejo za njim roditelji. — V Clevelandu je izvršil samomor Josip Kubasa, oče sedmih otrok, ki je bil že pet mesecev brez dela. Zaloigra pa je imela še druge posledice. Prizor je opazil Josip Sedlak, ki se je z avtomobilom pripeljal mimo, kar je vplivalo tako na njegove živce, da je zavozil v razburjenosti z avtom v ograjo in se hudo ponesrečil. — V Clevelandu so umrli: Josipina Kovačeva, rojena Ferenčakova, doma v Boštu pri Krki (v Ameriki je bivala 26 let; zapustila je moža in pet otrok; stara je bila 49 let), Miha Črček (star 57 let, doma v Sadinji vasi pri Žužemberku; v Ameriki je bival 30 let; zapustil je ženo, štiri sine in tri hčerke), Ana Stankova (stara 57 let; zapustila je dva sina in hčerko). — V Lorainu je umrl Andrej Klinar. Pokojnik se je rodil v Gorjah pri Bledu leta 1865. V Ameriki je živel 20 let. Zapustil je ženo in sina. — V Denverju je umrl 22letni Janez Šute. — V Detroitu so pokopali Janeza Košnika. — V Milwaukeeju je umrl 48letni Janez Starič, doma iz Radje vasi pri Trebelnem. V Ameriki je bival 27 let. Zapustil je ženo, štiri sine in dve hčerki. — V Chicagu je umrla Ana Kožuhova. — V Barbertonu so pokopali rojakinjo Terlepovo. Zapustila je moža in dva otroka. — Bodi jim lahka tuja zemlja!

Samomor ameriškega rojaka. V svojem stanovanju v New Yorku se je v samomorilnem namenu zadušil 23letni rojak Edvard Koren. Sedež na stolu je teležil svoje občutke, kako je umiral.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Sirnate rezine. Umesi na deski v testo: 30 dek moke, 30 dek sirovega masla in 30 dek sira (skute). Umešeno testo naj počiva na hladnem eno uro, nato ga razvaljaj in položi na pomazano pekačo in napolni z nadevom. Nadev pripravi takole: Pol kile sira pretlači skozi sito, primešaj sirovega masla, 7 dek sladkorja in tri rumenjake, tri žlice sladkorja, 4 deke rozin, pest sesekljanih orehov ali mandeljnov in malo limonove lupinice ter pripravljeno nadev pomaži po testu in speci. Pečeno in hladno zreži na rezine.

Torta z orehovo kremo. Mešaj v skledi 18 dek sirovega masla, 7 dek sladkorja in tri rumenjake, da se speni; potem primešaj 10 dek moke, pol zavitka pecilnega praška, žlico ruma, pol limone soka in lupinico. Tortni model dobro namaži, ga potresi z drobtinami in zlij vanj pripravljeno testo in speci. Pečeno torto postavi na stran, da se shladi. Hladno pa namaži po vrhu z nadevom. Nadev: zmešaj 15 dek zmletih orehov, 12 dek sladkorja, žlico ruma in nekaj žlic sladke sme-

tane, da dobiš gosto zmes. S tem pomaži torto po vrhu. Nato stolci trd sneg treh beljakov, mu primešaj 10 dek sladkorja, tri žlice mezge (kateri vrste jo pač imaš) in pet dek zrezanih orehov. To namaži čez prejšnji nadev in postavi torto za nekaj minut v pečico, da se sneg malo strdi. Ko se hladi, torto nareži in daj na mizo.

Fini krofi. 40 dek moke, malo soli, četrt litra sladke smetane, 7 dek razpuščenega sirovega masla, 5 rumenjakov, 5 dek sladkorja, malo vanilije, žlico ruma, sok in lupinico pol limone in skodelico mlačnega mleka, v katerem si razpustila dve deki kvasa. Vse skupaj stepi v skledi s kuhalnico v prav fino testo. Stepeno testo potresi po vrhu z moko, ga s toplo krpo pokrij in postavi za eno uro na toplo, da vzhaja. Z vzhajanim testom ravnaj, kakor po navadi delaš krofe.

Praktični nasveti

Da preženemo miši in podgane, jim nastavi majhne koščke navadne gobe (kakor jih rabijo po šolah), ki smo jih namočili ali še bolje ocvrli na olju ali masti. Te koščke polagamo po kotih in špranjah, po kleteh in shrambah, kjer so miši ali podgane. Zivalim gre ta vaba zelo v slast, a goba se jim potem v želodcu tako napne, da jih zaduši.

Kako preženeš ščurke. Kupi v drogeriji 50 gramov borove kisline, ki jo zavri v enem litru vode. To zmešaj potem z drobtinami in koščki kruha tako, da napraviš nekak močnik. Namaži to zmes na papir, ki ga položi na mesto, kjer lažijo ščurki. Ščurke to gotovo pokonča.

Madeže od vode spravimo iz parketov, če jih dobro izsušimo. Položi na madež flanelasto ali volneno krpo in postavi nanjo toplo likalo, a ne preveč vroče, da se krpa ne zasmodi. Vsakih pet minut menjaj krpo in likalo: krpo, da se posuši, likalo pa, da ga spet segreješ. Če imaš dva likalnika na razpolago, gre stvar hitreje. To je edini način, da odstranimo madeže, ne da bi morali dati parketna tla ostrgati.

ZANIMIVOSTI

× **Prva ženska sama z letalom preko morja.** Ameriška letalka Amalija Earhartova je 21. t. m. srečno pristala na Irskem po 16urnem poletu z Nove Fundlandije. Pristala je popoldne na nekem travniku. Kakor je izpovedala, je nad morjem večkrat zašla v dež in meglo. Earhartova je takoj telefonično sporočila v London, da je srečno prispela, da pa v njenem tanku za bencin ni vse v redu. Pred svojim odletom v Novi Fundlandiji je izjavila, da bodo v 15 urah zopet čuli o njej. Ker je prispela samo uro kasneje, je torej svoj polet izvršila precej točno po načrtu. Earhartova je prva ženska, ki je sama preletela morje, obenem pa tudi edini pitot, ki je Atlantsko morje že dvakrat preletel.

× **Smrtna nesreča slovitega madžarskega letalca.** Madžarski prekomorski letalec Endresz, ki se je nameraval udeležiti rimskega zbora prekomorskih letalcev, se je ob prihodu v Rim smrtno ponesrečil. Na letališču v Rimu je pričakovalo slavnega madžarskega letalca mnogo odličnega občinstva. Pri pristanku pa se je letalo z imenom «Pravica za Madžarsko», s katerim je lansko leto priletel iz Amerike na Madžarsko, prevrnilo in tresčilo na tla. Preden so prihiteli na pomoč, je letalo zgorelo, oba letalca pa sta bila mrtva. Endresza je spremljal kot navigator Julij Bittay. Vest o nesreči je izzvala tako v Rimu kakor tudi v Budimpešti splošno žalovanje. Ob otvoritvi zbora prekomorskih letalcev so zaradi tega opustili vse nameravane svečanosti.

× **K nesreči francoskega parnika.** Kakor smo že zadnjič poročali, je nastal na francoskem parniku «Georges Philipparju» ogenj v Adenskem

zalivu. Ugotovilo se je, da je začelo goreti v neki kabini. Brezžična postaja in poveljniški most sta postala skoro istočasno žrtev plamenov, čeprav sta bila precej oddaljena od glavnega ognjišča požara. Potnike na krovu je presenetila naglica, s katero se je požar širil, zato se jih je nekaj zadržalo v kabinah. Nekateri so poskakali v morje in se na ta način rešili. V reševalne čolne so spravili najprej ženske in otroke, nato pa tudi potnike, moštvo in naposled oficirski štab. Potniki so ohranili po večini mirno kri, oficirji in moštvo so pokazali občudovanja vredno požrtvovalnost. Poveljnik je zapustil ladjo ob 8. kot zadnji v trenutku, ko je bila že vsa v plamenih. Francoska paroplovna družba, katere last je bil zgoreli parnik, objavlja, da se je od 767 potnikov, kolikor se jih je po uradnih podatkih vkrvalo na parnik, rešilo 718. Parnik «Georges Philippar», ki ga je po nastopu požara morje zaneslo 160 milj daleč, se je dne 20. t. m. 150 milj severnovzhodno od rtiča Guardafuia potopil.

× **Zasledovanje morilcev Lindberghovega sina.** V Monterryju v Mehiki je bil prijeto znani tihoapec Harry Fleischer, ki je bil že dalje časa osumljen, da je sodeloval pri ropu Lindberghovega otroka. Fleischer priznava, da je bil udeležen pri ugrabitvi otroka, odločno pa tajl, da bi otroka umorili. Kakor zatrjuje, je otrok padel z lestve, po kateri so roparji vdrli v spalnico, in sicer tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev. V strahu pred odkritjem so nato otroka naglo pokopali v bližnjem gozdu. Dr. John Condon, eden izmed Lindberghovih svetovalcev pri iskanju ugrabljenega otroka, je izjavil, da je že davno vedel za izmišljena odkritja lastnika ladjedelnice Curtisa in da je bil tudi Lindbergh poučen o njegovih sleparstvih. V ostalem policija tudi preiskuje, ali niso morda umorili Lindberghovega otroka črnici, ki so zaposleni na njegovem posestvu v Hopewellu. Hopewell je namreč v pokrajini, kjer živi mnogo črncev in mešanec. Doslej je samo znano, da so se nekateri črnici pritoževali, da pod Lindberghovim gospodarstvom ne morejo več piti toliko alkohola kakor pod prejšnjim lastnikom. Curtis je bil aretiran, ker je obdolžen, da je z namenom dajal napačna pojasnila o zločinskih dejanjih prizadetih oseb. Odpravili so ga v sodne zapore v Flemingtonu. Policija preiskuje, kje je bil usodne dni, ko je bilo odvedeno Lindberghovo dete. Sumijo, da je tudi Curtis sodeloval pri ugrabitvi otroka.

× **Na vrvi med zemljo in nebom.** Ameriški vojni zrakoplov «Akron», ki ga je zajel vihar in ga metal dva dni po zraku sem in tja kakor žogo, je naposled izkušal pristati na letališču San Diegu v Kaliforniji. Spodaj stoječe vojaštvo je z vrvmi držalo zrakoplov, a vihar ga je trikrat iztrgal vojakom iz rok. Pri tretjem poizkusu se je zgodila huda nesreča. Ko je vihar tretjič dvignil zrakoplov in ga iztrgal mornariškimi vojakom iz rok, so trije vojaki, ki niso pravočasno izpustili vrvi, obviseli na vrvi. Dva sta padla z višine 50 metrov in se ubila. Tretjemu vojaku pa se je posrečilo, da si je ovil vrv okrog života in se na ta način začasno rešil. Tako je visel v višini 300 m na viseči vrvi v viharju tri ure. Njegov boj za življenje je od spodaj opazovalo 20.000 ljudi, ki so bili vsi trdi od groze, kaj se bo z njim zgodilo. Naposled ga je zagledala posadka zrakoplova, ki ga je po vrvi potegnila k sebi na krov. Zrakoplov je pri četrtem poizkusu srečno pristal.

× **Borba za plavolaso Margareto.** V državnem gledališču v Leipzigu so nedavno igrali Goethejevega «Fausta», kjer je prvič nastopila kot Margareta nova igralka. Igra je imela velik uspeh, toda že čez nekaj dni je ravnateljstvo gledališča prejelo pismo gledališkega odseka narodnih socialistov, ki ogorčeno ugotavljajo, da Margareta ni bila plavolaska, temveč temnolaska, kar da nikakor ne gre, ker so svetli plavi lasje znak nemškega rodu. Pismo je tudi trdilo, da omenjena igralka s temnimi lasmi ni nemškega pokolenja. Ravnateljstvo je odgovorilo, da je dekle doma iz dobre bavarske meščanske hiše in da lahko dokaže svoje nemško pokolenje prav nazaj

do svojih pradedov. Sicer se pa ravnateljstvu čudno vidi, da se narodni socialisti zavzemajo za plavolasko, saj je njihova bojna barva rjava. Kljub temu so zahtevali narodni socialisti, da mora biti Margareta plavolaska. Gledališko vodstvo se je moralo udati in poslej je nastopala Margareta s plavolaso lasuljo. Tako je bil zdaj volk sit in koza je ostala cela. Gledališki igralci in umetniki so pa duhoviti ljudje. V odgovor na to so poslali glavnemu voditelju narodnih socialistov Hitlerju svetlorumeno lasuljo in stekleničico sredstva, s katerim si lahko prebarva svoje temne lase v svetle, češ, da smejo pač tudi od njega zahtevati, da je plavolas in da nosi svetlo brado, če mora že biti Faustova Margareta na vsak način plavolaska.

× **Pojasnitev zagonetne smrti ameriške plesalke.** Pred meseci je New York ir vso ameriško javnost precej razburil zagoneten umor lepe plesalke Alice Manterbyjeve. Več mesecev se je policija zaman trudila, da izsledi morilca. Naposled pa je imelo njeno prizadevanje uspeh. Monterbyjeva je bila ena najznanjših newyorških plesalk. Svoječasno so jo obdolžili, da je v zvezi s tihoapci, pozneje se je pokazalo, da so te vesti brez podlage. Neke noči pa so našli plesalko v parku na klopi mrtvo. Komisija je ugotovila, da je bila plesalka umorjena; morilec jo je z zastrupljeno iglo zabodel v srce. Dejanje je izvršil med spanjem, kar je policija sklepala na podlagi raznih okoliščin. Med preiskavo v njenem stanovanju je policija našla umorjenkin dnevnik. Iz njega je bilo razvidno, da je bila jedva 26letna plesalka lastnica velikega premoženja, ki si ga je bila pridobila pretežno od svojih številnih čestilcev. O plesalki so splošno mislili, da je pošteno dekle, njen dnevnik pa je pokazal, da je živela ona zelo razuzdano in da je imela nabroj ljubčkov. Dnevnik je navajal imena raznih odličnih oseb. Oblastva so sicer res molčala o tem, toda marsikaj je vendarle prodrlo v javnost. Znano je, da je imela plesalka 18 prijateljev, ki so jo redno podpirali. Nekateri so bili prav radodarni in so ji na mesec plačevali po 500 do 600 dolarjev. Med njenimi prijatelji sta bila dva senatorja, trije ugledni sodniki, neki slikar ir več veleindustrijcev. Policija je sprva mislila, da gre za dejanje iz osvete. Zategadelj je vse plesalkine ljubčke povabila k zaslišanju. Več mesecev se je policija zaman trudila, da bi ugotovila, kdo je glavni krivec, naposled je pa prišlo naključje na pomoč. V plesalkinem stanovanju je namreč našla policija umetno brado, ki jo je privedla na pravo sled. V nekem močnem zabavišču so detektivi namreč opazovali moža, ki se je večkrat opil. Kadar je bil pijan, si je prilepil brado. Možja so zaradi kršitve zakona o zabrani uživanja alkoholnih pijač (prohibicije) aretirali in pri zaslišanju so ugotovili, da je bil s plesalko pred sedmimi leti poročen. Zato so ga naravnost osumili umora in mož je tudi to priznal. Gre za bivšega režiserja Alberta Logana, ki je plesalko pred leti odkril in čigar zasluga je bila, da je Monterbyjeva prišla kot plesalka do takega slovesa.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tako je.

Gost: «Zahteval sem sveže pivo, a to je toplo!»
Pikolo: «Seveda je toplo, ker je prispelo pravkar iz pivovarne...»

Nemogoče.

Nežika: «Zakaj si se prav za prav ločila? Tvoj mož je vendar zelo prijazen človek.»

Uršika: «Pomisli, vedno mi je očital reči, ki sem jih zaupala le svojim najboljšim prijateljicam! Ali bi ti mogla živeti z možem, ki je imel pred teboj vse tvoje prijateljice?»

Je zaposlen.

Hišna: «Sitnež, že celo uro zvonite!»

Prosjak: «Zakaj mi pa takoj ne odprete! Ali mislite, da utegnem toliko časa stati pred vratmi!»

Na pljučih bolni.

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji

NOVI UMETNOSTI HRANJENJA,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da se bolezen naglo premaga. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje za Vas.

Povsem zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno razpošiljanje samo

10.000 izvodov,

pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neuköln,
Ringbahnstrasse 24, Abt. 491.

Listnica uredništva

Sv. Bolfenk pri Središču. Za to številko prepozno. Prihodnjic.

Dvoumno.

Lilika: «Gospod Cucek, če se mi takoj ne nehate prilizovati, si bom kar ušesa zatisnila.»

Čestilec: «Kako pa boste to storili, lepa gospodična, ko imate tako majhne roke...»

Dva modrijana.

A: «Kako misliš ti o ženskah?»

B: «Jaz pravim: za oči je ženska raj, za ušesa vice, za denarnico pa pravcati pekel...»

Dober odgovor.

Gospa: «Kaj, Lenčka, že zopet zahtevate povišanje plače? To ne gre. Drugje so posli mnogo slabše plačani.»

Kuharica: «To pa že ni res. Gospa Meyžovka mi je na primer plačala...»

Gospa: «Pojdite no, pojdite, jaz vendar več vem kakor vi.»

Kuharica: «No, kje pa ste že stužili?»

Dobro znamenje.

Zdravnik: «Gospa Kiselca, kako se počuti vaš soprog? Se mu je že kaj izboljšalo zdravje? Ali že kaj zaužije?»

Gospa: «Se ne more jesti, vendar upam, da se mu bo kmalu povrnil nekdanji tek. Ko je včeraj kuharica pripravljala telečjo pečenko, je že cmokal z jezikom...»

Zlobno.

A: «Verjemi mi, prijatelj, da je moj zdravniški poklic zelo neprijeten. Nihče nima na tem svetu toliko sovražnikov kakor prav zdravnik.»

B: «Da, še več pa na onem svetu...»

Konkurent.

Oče: «Jurček, ali je oni deček, ki si govoril z njim na ulici, tudi čevljarški vajenec?»

Jurček: «Da. To je moj konkurent pri dobivarju zaušnic. On jih namreč dobiva še več kakor jaz...»

To je nekaj drugega.

Kaplar: Redov Kozabrin, ti si prišel z dopusta za celih 24 ur prepozno. Zaradi zamude dobiš prav toliko ur zapora.»

Redov: «Oprostite, gospod kaplar, do zamude je prišlo takole: Oče so mi doma dali zelo težko gnjat za vas, gospod kaplar, in jaz...»

Kaplar: «Potem je reč drugačnja, kajti otovorjen s tako težkim bremenom nisi mogel hitro hoditi...»

MALI OGLASI

Tednik «ZABAVNI LIST»

z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic — Stražišče. Posamezna številka samo 1 Din. Zahtevajte brezplačne ogledne številke! 95

Posojila brez obresti

za odkup zemljiškoknjižnega dolga in nakup posestva podeljuje: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče potnike. 154

25 hl štajerskega vina

kupim. Lah Mihael, Vrhpolje-Kamnik. 161

Učenca za slikarski obrt

sprejme takoj Franc Smole, slikarski mojster v Kočevju št. 51. Učna doba po dogovoru. 162

Ugoden nakup!

Proda se hiša s trgovskimi prostori, stanovanji in vrtom na Dobravi pri Gorenji vasi. Krasen kraj, velika okolica. Da se prevzame vknjižba hranilnice, je potreben majhen kapital, dobro amortiziran. Ugodna prilika za pridobitev lastnega doma. Pojasnila daje tvrdka Kašman, železnina, Škofja Loka. 160

Vsi, ki namerjate kupiti pohištvo,

se ne prenažite, ker ga dobite za majhen denar ali celo zastonj. Pošljite svoj naslov in 2 Dir v znamkah upravi «Domovine» pod značko: «Nagradno tekmovanje». 163

Vstopim brezplačno v službo

za samo hrano in streho. Zdrav in oblečen in snažen dovolj. Nekaznovan. Star 40 let. Perfekten tudi v nemščini. Grem v trgovino, pisarno ali na kmetijo, samo ne k živini. Nastopim lahko dne 15. junija. Dopisi naj se izvolijo poslati upravi «Domovine». 167

Mizarji pozor!

Oglejte si nove patentirane posteljne tračnice «Kapo» v paviljonu na velesejmu Schneider & Verovšek. 166

Popolnoma zastonj

še nikjer, a za 17 Din dobite že svilene reform-hlače, za 29 Din svileno kombinžo, za 8 Din podveze za nogavice, za 46 Din 12 mesečnih vložkov, za 52 Din 12 finejših, za 74 Din 12 najfinejših frotirastih, pas za mesečne vložke 6-50, 9-50 Din itd., itd. kakor tudi vso manufakturo po skrajno znižanih cenah pri

Prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik
Kranj št. 78.

Zahtevajte še danes
brezplačen
manufakturni cenik!

Najnovije dvokoleso z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Nagradni razpis,

ki ga prireja

„ZABAVNI LIST“

Rešitev matematičnega problema!

Letnim naročnikom našega tednika «Zabavnega lista» (dva romana, humor, novele, praktični nasveti, tedenska kronika, slikarska galerija v formatu razglednic itd.) plačamo brez izjeme

Din 300.—

če pošljejo pravilno rešitev sledeče matematične naloge in če so naši letni naročniki.

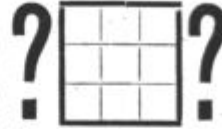
Kako rešimo to nalogo?

Teh devet polj je izpolniti s številkami od 1 do 9, da dado pri seštevanju navpično, vodoravno in poševno vsoto 15. Vsota 15 mora biti zapopadana čim večkrat ko mogoče. Številke se ne smejo ponavljati. Vrstni red števil je poljuben.

Rešitev naj bo napisana na čistem papirju. Novi naročniki morajo priložiti celoletno naročnino v znesku Din 50.— ali pa jo poslati po nakaznici. Nagrade se ne bodo izplačevale na podlagi žrebanja, nego dobi vsak letni naročnik, ki pošlje pravilno rešitev, izplačan gorenji znesek.

Rešitve sprejemamo nepreklicno še do 5. junija 1932. Razdelitev nagrad se izvrši dne 18. junija 1932. Pravilna rešitev in imena rešilcev bodo objavljena v 20. številki «Zabavnega lista» dne 18. junija 1932.

Prosimo, da pišete naslove natančno in razločno. Rešitev in naročnino je poslati na naslov: «Zabavni list», uprava, Stražišče pri Kranju, odd. C.

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajamčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekte pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 — Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Pobrigaj se za dober tek, prihranil drag si bodeš lek!

Evo, kaj veli ljudstvo. Že po tem se vidi, da so ljudje smatrali dober tek za ključ do dobrega zdravja. Dandanes pa se dogodi, da pridejo prebavni organi, bodisi zaradi življenjskih prilik, bodisi zbog slabe hrane, često v nered, kar se kaže na prvem mestu v nedostajanju teka, nadalje bolečinah v glavi, navalu krvi v glavo, vzpehavanju, napetosti, odvrtnosti do jedi itd.

Ako se ti pojavi zanemarjajo, pride lahko do zelo težkih obolenj in nadlog. «Pobrigaj se za dober tek!» znači torej, da se mora dober tek ustvariti, ako ga ni, in zato priporočamo močno švedsko tinkturo «ELSA» (švedske kapljice) lekarnarja Fellerja, ki vpliva poleg tega, da je zelo okusna, fino aromatična pijača, uspešno na delovanje prebavnih organov in, ostavljajoča v želodcu čuvstveno prijetne svežosti, vpliva takisto na splošno razpoloženje in delovno sposobnost. 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din z zavojnico in poštnino vred. Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Lahko sredstvo za čiščenje Elsa-pilule (6 škatlic 30 Din).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč

ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašen je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kopta in zakovanju pri prisuču med parklji, opeklin, strelji, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napanjanju goved in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Kajiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroči

v knjigarni Tiskovne zadruga

v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

FURMANI!

„Lu-lu-lu-luštna je mo-moja fu-fu-fu-furenga“ je vedno govoril furman, ki so mu rekli „veseli Jaka“.

Ampak govoril je čisto resnico, kajti veseli Jaka je uporabljal pri furanju štrange, uzde in vrvi samo take, ki imajo privezan listek s pajkom iz Grosupljega. Na to je pri nakupovanju vedno dobro gledal in je bil zato vedno dobre volje kot spomladi tiček na veji.

Ta varstvena znamka!

garantira za najboljšo kvaliteto. — Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko!

Vsak trgovec, obrtnik, gospodar in vsaka gospodinja poseti

XII. Ljubljanski velesejem

od 4. do 13. junija 1932.

Zakaj? Ker nudi velesejem največji pregled vseh potrebščin v gospodarstvu, orientacijo cen blaga, polovično vožnjo na železnici, popust na parobrodih. 700 razstavljalcev, 40.000 m² razstavišča. — Izdelki celokupne industrije, pohištvo, oficijelna razstava Poljske republike, higijenska razstava, razstava perutnine in kunccev, tujsko prometna razstava, razstava Prijateljev prirode v stanovanju.

Legitimacije po 30 Din se dobivajo pri vseh večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, večjih postajah dravske banovine in biljetarnah «Putnika».

Prenočišča poskrbljena.

Kdor oglašuje, ta napreduje!